

Velencei-tó

2023. 1. szám

Kultúra – gazdaság – turizmus – életmód

**Iancu Laura
vallásról és
magyarságról**

**XVI. Nemzetközi
Velencei-tavi
Symposion**

**Vadászrandevú
hetedszer...**

**Mozaik Múzeumtúra
Roadshow**

**Új otthonra lelt
a Balett Színház**

20 ezer példányban megjelenő ingyenes magazin

MINŐSÉGI, MEGBÍZHATÓ ELEKTROMOS AUTÓTÖLTŐK ÉS KIEGÉSZÍTŐK KEDVEZŐ ÁRON



Smart Mini töltők lakossági felhasználásra

- 7kW, 11kW, 22kW töltési teljesítmény
- Gyorstöltés funkció
- Beltéri/kültéri használat
- IP65 védelem



Pro és Pro Smart töltők vállalati/ipari felhasználásra

- 7kW, 11kW, 22kW töltési teljesítmény
- LCD és érintőkijelzős kivitel
- Konfigurálható kivitel
- MID mérő, áramvédő-kapcsoló



Portable Pro és Mini töltők hordozható kivitel

- Könnyű használat
- Magas hatásfok
- Hordozhatóság és kényelem
- Állítható áramerősség



Autótöltő-kiegészítők

- Töltőkábelek minden áramerősségre
- Állványok
- Aljzatok
- Kábeltartók
- Védőtokok



**Megfelelési
bizonyítványok**



RFID kártya funkció



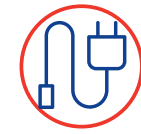
Biztonsági funkciók



**Felügyelet
és jelentések**



**Márkafüggetlen
szoftver, applikáció**



Időtálló anyag



**Telepítés,
beüzemelés,
karbantartás**

LÉPJEN KAPCSOLATBA VELÜNK!



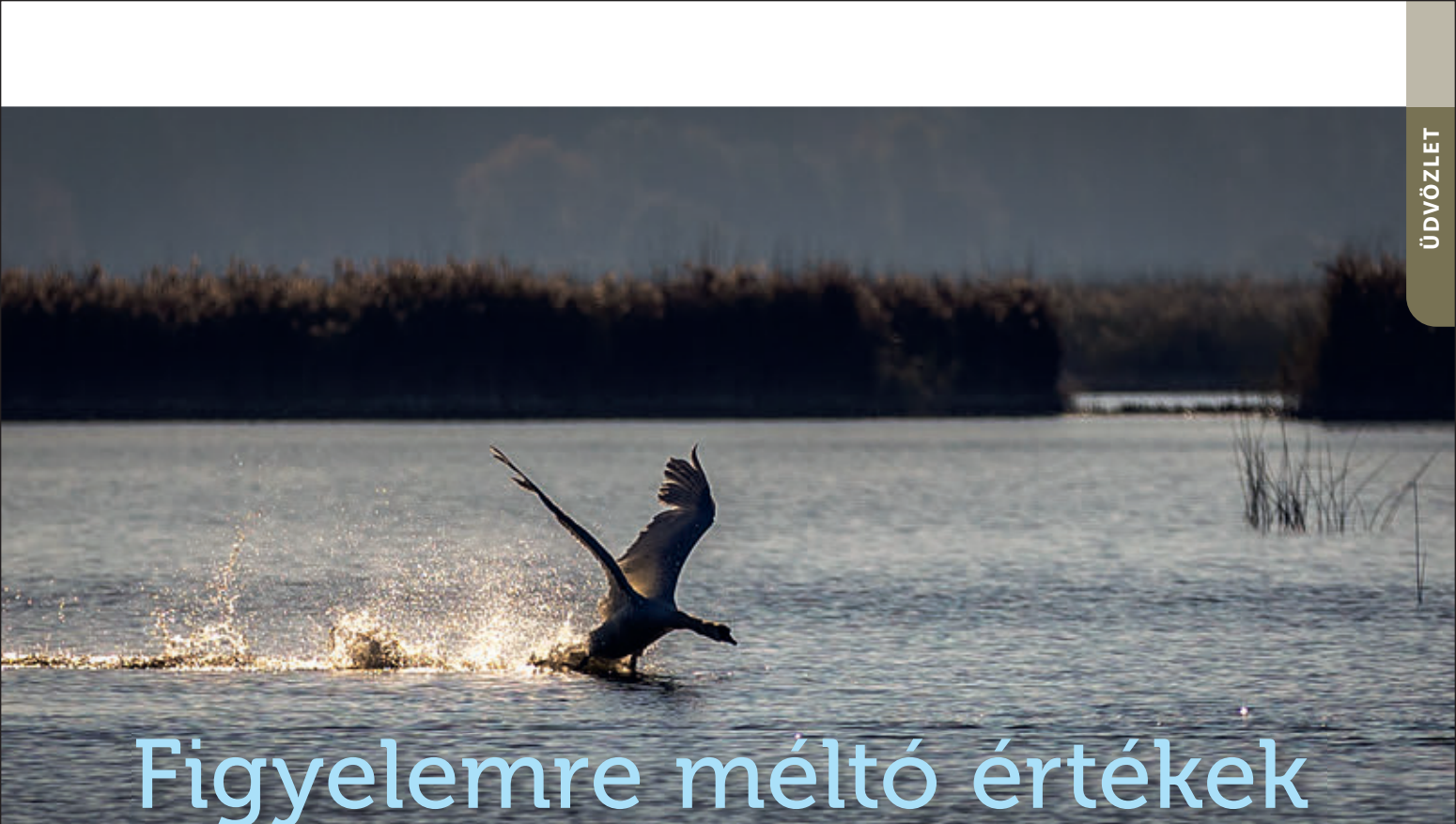
Málics Tibor



+36 20 320 0330



malics.tibor1@tovill.hu



Figyelemre méltó értékek

A Velencei-tó vízszintjével évek óta hatalmas gondok vannak. Ezt a helyi lakosok, a nyaralótulajdonosok, a térségünkbe látogatók, valamint a turisztikai szolgáltatók is nagyon megszenvedik. Érthető tehát, hogy oly nagyon várják a kormányzat és az önkormányzatok segítségét. Az alacsony vízszint rosszhatás a tó növény- és állatvilágának, ellehetetleníti a vízisporttevényt, az elmúlt két évben gyakorlatilag végveszélybe sodorta a közforgalmi hajózást. A fürdőélet minőségi romlásáról, az aszálynak köszönhetően sivatag, kiszáradt gyep, sárgálló strandokról, a csökkenő vendégforgalomról és az elfogyó idegenforgalmi adóbevételekről nem is beszélve. A médiában keltett rossz híreink elriasztják azokat a befektetőket, akiket oly jó volna megnyerni a lepusztult, szocialista, retró kinézetű, a legtöbb esetben zárva tartó szállodák, vendéglátóhelyek, szolgáltatóegység felújítására. Az egykor kultikus agárdi Nádas Étterem

bezárt, a helyén talán egyszer majd lakóház épül, a hotelek egy része pedig munkásszállóként funkcionál.

A hetvenes évek áporodott levegője terjed, bár lassan már olyan hangokat is hallani hazánk harmadik legnagyobb tavánál, hogy a Velencei-tó környékének fejlesztését (köszönhetően a Springer Ferenc vezette Velencei-tavi Intéző Bizottságnak, a VIB-nek) és turizmusát még a hetvenes években is átgondoltabb stratégia mentén alakították, mint napjainkban. Úgy tűnik, megint szükség lesz egy olyan szervezetre, amely politikától függetlenül fogja össze azokat a lakálpatrióta civilszervezeteket, cégeket, szolgáltatókat, amelyek potensek, értelmes stratégiával, vízióval rendelkeznek, és egyaránt fontosnak tartják természeti értékeinek védelmét és az emberi kéz által már átalakított területeken a fejlesztéseket, beruházásokat. Legyenek azok akár turisztikaiak (a lepusztult ingatlanok felújításával, vagy

újak építésével), akár infrastrukturálisak (a közműrendszer, az út-, a kerékpárút- és a járdahálózat bővítésével), akár szociálisak, oktatásiak, egészségügyiék. A Velencei-tó térségének dinamikusan növekedő lakosságszáma miatt egyrészt pótolni kell az elmaradt beruházásokat, másrészt alaposan át kell gondolni a településeknek, hogy folytassák-e újabb lakó- és nyaralóövezetek kialakítását.

A célok és a feladatok is világosak, de mindenekelőtt víz kell a tóba. Szívünk szerint esőtáncot járnánk, hiszen tudjuk, a vízügyi igazgatóság által előkészített jó tervek megvalósulásával csak azt érezzük el, hogy tavunk vízyűjtő-területén a természetes vizek minél könnyebben és nagyobb mennyiségben jussanak el a tóig, a sikerhez sok csapadék is kell. S úgy látszik, 2023 januárjában az égiek is meghallgatták imáinkat: évek óta nem látott mennyiségű csapadék esett a térségünkben. A lelkes civilek el is

kezdtek azt a munkát, amit az önkormányzatok régóta hanyagoltak, kitisztították az árkokat, csatornákat, szabad folyást engedve a csapadéknak a Velencei-tó felé. S szerencsére a helyiek kezdeményezéséhez az önkormányzatok is csatlakoztak.

A Velencei-tó című magazinunk legújabb számának megjelenésével ugyanakkor a jövőbe vetett hitünket akarjuk demonstrálni. Felmutatva, hogy a sok nehézség, hiányosság mellett mennyi figyelemre méltó érték van a környezetünkben.

A Balatonhoz hasonlóan a mi településeinkre is milliárdokat kellene költeni, de tudva, hogy ennek az előteremtése nem egyszerű, meg akarjuk mutatni, addig is van mire büszkének lennünk. És van miért hozzánk látogatniuk a nyaralni, kirándulni, sportolni, művelődni vagy szórakozni vágyóknak.

L. Simon László

VELENCEI-TÓ – Kulturális, idegenforgalmi, gasztronómiai, gazdasági magazin. **2023. 1. szám, V. évfolyam első szám.** Megjelenik évente kétszer, illetve tematikus számokkal alkalmanként. Felelős szerkesztő: **S. Tóttó Rita**. Szerkesztőbizottság: **L. Simon László (elnök), Rodics Eszter, Bársony Péter**. Kiadja a **Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány**, 2475 Kápolnásnyék, Deák Ferenc utca 10., Telefon: 06-21 292-0471. www.velma.hu, e-mail: szerkesztoseg@velma.hu, Felelős kiadó: **Dr. Kazai Viktor kuratóriumi elnök**. Hirdetésfelvétel a szerkesztőség elérhetőségein lehetséges. Címlapkép: **S. Tóttó Rita**, Nyomdai előkészítés: **Arany Imre | Layout Factory**, Nyomdai munkák: **Apáti Nyomda – Cegléd**, Példányszám: 20.000, ISSN 2677-0504. A magazint kiadó Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány támogatója a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

TARTALOM

Figyelemre méltó értékek 1

AJÁNLÓ

TOP 10 télre, avagy hová menjünk ebben a szezonban a Velencei-tó térségében? 4-5

TERMÉSZET

Csak a csapadékban bízhatunk – **Pálinkás Imre**, a MOHOSZ Velencei-tavi kirendeltségének vezetője tervekről, elképzelésekről 10-11

KULTÚRA

Érzékeny művészet a tó közepén – **Péter Ágnes** 2022-ben is elhozta a természetművészetet Velencére 6-9

Mozaik Roadshow – Ahol **Rodics Eszter**, **Makranczi Zsolt**, **Sz. Király Júlia**, **Pápai Judit**, **Bányai Balázs** és a Vox Mirabilis Kamarakórus hozta el a diákoknak Gárdonyi Géza varázsát 12-14

Micsoda nyár! – A Csajághy Laura Szabadtéri Színpad legemlékezetesebb pillanatai 2022-ből – A Magyar Rhapsody Projektől a Magyar Tavak Fesztiválján keresztül Sissi, a magyar királynéig 15-17

Megérkezett a várva várt Solére nagylemez – írni, utazni és jókat enni, ez **Szigeti Zsófia** dalszerző-énekes vágya 2023-ra 48-49

Hamar érkezett a hírnév – **Hamar János**, a tónál élő youtuber különleges performanszokkal vonzza közönségét 54-55

CÍMLAPSZTORI

Életet hagy maga után, nem súlyos köveket – **lancu Laura** csángó költő a Velencei-tónál 18-23

KITEKINTŐ

A Művészeti Népfőiskola Székesfehérvárra is megérkezett – a Balett Színház otthonát **Egerházi Attila**, **Cser-Palkovics András** és **Rodics Eszter** méltatta 46-47

PORTRÉ

A lánnglelkű táncos – **Molnár Hajnalka** tűzzsonglőr és légtornász több száz gyermekkel szeretett meg a mozgás örömét 24-26

Sportból hozott muníció – **Kapócs Anikó** olimpikon átevezi magát az élet nehézségein 43-45

Még ha nagyot is változott a világ. . . – **Gulyás József**, Velence első polgármestere múltról, jelenről 50-51

Futásból a helyi kulturális közéletbe – **Hornok Róbert** a Velencei-tavi Sportért és Kultúráért Egyesület felpörgő életéről 56-57

HELYI

Tüzelek és huszárok közt – a látványos történelmi eseményért érdemes a térségbe látogatni: 2023-ban is meglevenedik a pákozdi csata 27-29

Hajógyár a kastélyban – **Kárpáti Miklós** izgalmas története egy elfeledett helyi épületről 38-41

Legenda a dinnyési földek alatt – egy középkori templom rejlik a föld alatt, melyről **Dr. Reich Szabina** régész mesél 42

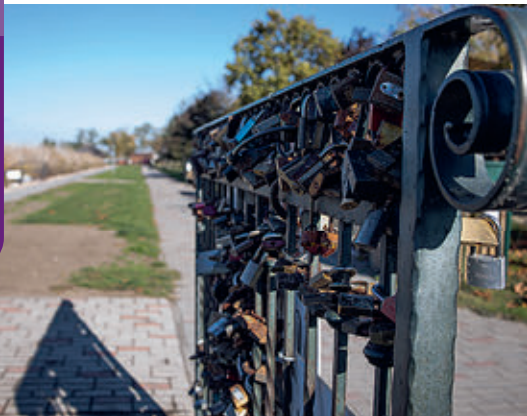
Természetesség és hagyomány az ünnepi dekorációban is – **Kovács Melinda** bemutatta a gárdonyi Tavirózsát 52-53

Megújultak a vendégmólók – a csónakkikötőkről **Csonki István** megyei vízügyi igazgató mesélt a Velencei-tó magazinnak 62-63

TÓPARTI GASZTRO

A vad dicsérete – Társasági Vadászrandevű hetedszer, **Varga Tamás** olimpikkal, **Lipp Adrienn** vadásznővel, **Prohászka Béla** séffel és **Kosztai András**sal, a nyertes csapat vezetőjével 30-33

Vagány bisztró a tó partján – csipetnyi lazaságot hozott a Velencei-tóhoz **Juhász Emese** és **Turi Balázs** 34-37



6. Lelakoltolt vízparti szerelem



8. Életnagyságú betlehem



3. Megmentett emlékfá

4. Szoborba öntött zene és szerelem



7. Gárdonyi 4 éves-kori otthona



TOP 10 télre

Akár egy csendes sétára vágyunk a tóparton, akár egy kirándulásra a Velencei-tó térségében, számos ötletet tudunk adni erre a szezonra is. A kikapcsolódásra vágyókat ezúttal a térség kevésbé ismert pontjaira invitáljuk, kérjük hát olvasóinkat, tartsanak velünk.

1. A három harang otthona

1. A velencei Szent István király római katolikus templomban három harangot őriznek: van benne egy Slezák László harangöntő által 1947-ben öntött nagyharang, egy kisebb lélekharang, valamint egy 1554-es öregharang, melynek eredete homályba vész. A templom Meszleny-szobájában kiállítás mesél a múlttól. (Velence, Fő út 70.)

2. A népi építészeti ékszerdoboz

Védett népi műemlékként tartják számon Velencén Sára Szűcs Lajos pincéjét, amely – ha nem is egy misét, de egy kirándulást mindenképp megér. A népi építészeti remek példáját láthatjuk itt, amelynek eredeti stílusjegyeit máig megőrizte ez a kedves kis pince. A hófehér fal és a színes faajtó, valamint az apró zsalus ablak csodálatos, dolgozó emlékeket őriz. (Velence, Pincevölgy 68.)

3. Megmentett emlékfá

A gárdonyi Velencei-tavi Galéria udvarán, a Gárdonyi Géza Emlékház oldalá-

ban található a Gárdonyi emlékfá, amelyet óvnak, öntöznek a helyiek. Egy körülbelül 80-90 éves gyümölcsfáról van szó, amelyet helyi kertészeti szakember segítségével sikerült megmenteni az aszálytól és a pusztulástól. 2022 nyarán nevezték el Gárdonyi emlékfának. (Gárdony, Sigray István u. 1.)

4. Szoborba öntött zene és szerelem

Martonvásár főterén áll a térség egyik legjelentősebb és legismertebb szelmi történetének szobra: Beethoven és a „Halhatatlan kedves”, azaz Brunsvik Jozefin érzelmek, romantikus kapcsolatáról és a zene iránti rajongásukról szól az alkotás. A szoborkompozíció Nagy János alkotása. (Martonvásár, Emlékezés tere)

5. Napfényben is szép a Holdfény

Érdemes kellemes sétát tenni a gárdonyi Holdfény sétányon, amely az elmúlt hónapokban nagy változáson ment keresztül. A partfal megújulását követően parkosították, új tételeket helyeztek el, valamint padokat is kihelyeztek a Ve-

lencei-tó egyik legszebb partszakaszára. A sétány mellett kerékpárút is halad, a sétány végén pedig egy szépen felújított kikötőben és a sirályokban gyönyörködhetünk. (Gárdony, Holdfény sétány)

6. Lelakoltolt vízparti szerelem

Romantikus lehetőségeket tartogat a szerelem lakatfala a Panoráma partszakaszon, ahol közel tíz éve várja a szerelmespárokat ez a különleges vaskerítés. Rengetegen lakatolták már ide érzelmeik jelképeként a lakatokat, és írták rá a nevüket. Tehetünk ide új lakatot vagy bogarászatunk az itt járt szerelmesek bizonyítékai között is. (Gárdony, Panoráma partszakasz)

7. Gárdonyi 4 éves-kori otthona

Agárdpuszta és Eger között még több mint egy tucat településen élt Gárdonyi Géza. Köztük például Pátkán, ahol 4 évesen töltötte egy ideig a mindennapokat. Az emlékhelyet egy tábla jelzi a Vak Bottyán téren, ahol többek között egy turul és több világháborús emlék-



5. Napfényben is szép a Holdfény

mű is található. A kis ház oldalán olvasható a felirat: „Itt élte gyermekkorában boldog napjait Gárdonyi Géza magyar író 4 éves korában 1867-ben”. (Pátka, Vak Bottyán tér)

8. Életnagyságú betlehem

Az életnagyságú betlehem szoborkompozíció 2021-ben került ki a pázmándi Fő út melletti buszmegállóhoz, ott is a Királyi Konyha védett terasza alá. Az ünnepek alatt csodájára jártak a látogatók, majd pedig átkerült a felújított tájházba. Érdemes a mostani ünnepek alkalmával is megkeresni az alkotást, melyet Varga Norbert, helyi fafaragó készített. Lenyűgöző, felemelő munka. Ezúttal a művelődési ház előtt kapott helyet a munka. (Pázmánd, Fő utca 66.)

9. Kerámiák otthona

Autentikus és újkortól kerámiatárgyakat csodálhatunk meg a Sukorói kerámiáz-lakban, ahol az alkotó hagyományos cserépedényei és mai, modern



10. Híd a karácsonyfa előtt

kerámiamunkái is megtekinthetők. A színes csuprok és tányérok között szezonális alkotások is találhatók: őszre halloween tökök készültek, tavaszra virágok, nyárra gyümölcsök „teremnek” Fekete Krisztina keramikusi kezei alatt. Az őszi-téli időszakban délután 16 és 18 óra között található meg a kézműves műhelyben. (Sukoró, Fő utca 64.)



1. A három harang otthona

10. Híd a karácsonyfa előtt

Vereben, a Pogánykő honfoglalás kori sírlelet és a háromszázi kemence között majdnem félúton érdemes tenni egy kis pihenőt. A főút melletti kis park a Berényi és a Petőfi út kereszteződésénél található. Itt szokták feldíszíteni a helyiek a település karácsonyfáját, amely mellett egy kedves kis fahíd áll. Szép fényképek készíthetők ezen a helyen, de találkozási és pihenő pontnak sem utolsó. (Vereb, Berényi-Petőfi út kereszteződése)

2. A népi építészeti ékszerdoboz



9. Kerámiák otthona

„Avoiding the unmanageable, managing the unavoidable”
 „Elkerülni a kezelhetetlent, és kezelni az elkerülhetetlent”
 John Schellnhuber 2006

XVI. NEMZETKÖZI VELENCEI-TAVI SYMPOSION

ÉRZÉKENY MŰVÉSZET A TÓ KÖZEPÉN

Sara Berti: Rétegeződések

Az érzékeny művészi lelkeket sem hagyta hidegen a Velencei-tó állapota – jól látszódott ez a XVI. Nemzetközi Velencei-tavi Symposium természetművészeti kiállításán, melyet ezúttal is az Úttörő szigeten rendeztek meg 2022 nyár végén.

Érzékeny művészet a tó közepén

Az érzékeny művészeket sem hagyta hidegen a Velencei-tó állapota – jól látszódott ez a XVI. Nemzetközi Velencei-tavi Symposium természetművészeti kiállításán, melyet ezúttal is a keleti parthoz közelebbi, volt Úttörő, most Symposium szigeten rendeztek meg 2022 nyár végén.

A Velencei-tavi Symposium tizenhat éves történetében most először fordul-



Péter Ágnes mesél a symposion aktuális tematikájáról



Colin Foster: A Velencei-tó sziget Ispánja

hatott elő, hogy szinte már csónak sem kellett ahhoz, hogy a nagy természeti tárlat helyszínére, a Velencei-tó egyik szigetére megérkezzenek a látogatók, alkotók. Péter Ágnes, a symposion művészeti vezetője is azt mondja, akár gyalog, kenuval, kajakkal, esetleg kisebb ladiikkal is bejuthattunk a szigetre, ahol a természetművészet, mint az alkotóművészet egy igen különleges csodája kap helyet évről-évre. Merthogy amit a természetben a természet által kínált anyagok, növények segítségével létrehozunk minden alkalommal, azt épp maga a természet veszi vissza, és teszi lehetővé az újabb alkotások létrejöttét.

Naturális tabula rasa tehát – a végtelen lehetőségek, újrakezdés, körforgás lehetőségével.

A rendezvény nevének – Nemzetközi Velencei-tavi Symposium minden szava mérlegre rakott, szövegi le Péter Ágnes: nemzetközi rendezvény, hiszen Japántól az USA-ig, vagy a közvetlen határainkon túlról is érkeznek alkotók; szakmaközi, mert a zeneszerzőtől az iparművészig mindenféle szakma képviselője jelen van (akinek van a természetművészettel kapcsolatban meghatározó mondanivalója), továbbá többgenerációs és egyetemközi – sorolja a művész, aki maga hívja meg az eseményre a részt-



Czap Gábor: Fogamzás a természetben. Ősleves. Gyógyuló férfi.



Dóra Attila: Ez a kulcs



Azúr Kinga: Serpens Sinus



Freund Éva: Biztonság hely



Gáspár Kiara: Rétegszövés

Gáts Tibor: *Skála*Kontúr Balázs: *Csillag*Módra Bettina: *Jelek*Kalmár János: *Hanghajó*Kövics Milán: *Dóm*Palásti Kristóf: *Szélfogó*

vevőket, rendszerint egyetemek művészeti karán oktató tanárokat, hallgatókat, egészen a doktori iskoláig.

— Nagyon fontosnak tartjuk a fiatalok beavatását a természetművészet műfajba— mondja Péter Ágnes, hiszen a természet, a tó, a tópart önmagában is inspiráló, témát adó közeg, melyre reagál, melyből merít az alkotó a mű létrehozásához. Az aktuális hívószó, a közös téma mindig az előző év munkáinak összefoglalójaként születik meg. Most a rétegződésekre fókuszáltak az előadók és az alkotók. Az alkotás elsősorban a szigeten zajlik, mindenki kiválaszt, kikaszál egy területet, a legjellemzőbb területet, ami az új alkotásához szükséges. Az anyagok, melyeket felhasználhatnak, mind a szigeten találhatók. Ebben a kapcsolatban rejlik az az üzenet, amit a kiállításon el is olvashatunk.

— A művészeknek a művésztelepek a kutatóhelyei, ahogy a tudományterületeknek is megvannak ezek az intézményei. Itt tudunk feltöltődni, inspirálódni, előadásokat tartani, terveket szőni, fontosságokat, új célokat meghatározni, komplett projekteket építeni. Ez igazi innováció! Nem csak kreatív, hanem komplex projekt-építés zajlik. A sziget is egy laboratórium, ahol minden évben elkészülnek az új munkák, de hozzátartozik a folyamathoz az is, hogy ezek majd elmúlnak egyszer, visszaveszi magának a terepet a természet. A folyamatos változás, megújulás, átalakulás az, amire rá kell érezni, aminek a felelősségét meg kell érteni. Az a művész, aki egyszer egy ilyen helyen alkot, jobban érzi a saját felelősségét, érzékenyebbé válik a természeti változásokra, és a hozzáállása is megváltozik. A munkamódszer látszólag könnyű. Alapja pedig a következő: az alkotók keresnek helyet maguknak, amit megjelölnek valamilyen, amit ott találnak. Lehet ez növény, kő, fa, homok, iszap, bármi. Az alkotás folyamata során is azt használják, amit a természet ad. Így alkotni pedig komoly kihívás.

Az idei symposion a nehézségek ellenére is igen érdekes volt: — Egyre nehezebb, bizonytalanabb a jövő, ehhez képest megoldottuk: az összefogásnak köszönhetően sikerült megvalósítani a tizenhatodik eseményt is. Rengeteg szép új munka született, pozitív üzenettel — teszi hozzá Péter Ágnes, akinek

a saját munkája is ilyen volt: — Rengeg a bürök, ami nem csak vad és gaz, de mérgező is. Viszont amikor nyár végeire megpudvásodik, elszárad, addigra gyönyörű fehér lesz és 2-3 méterre megnő. Fém keretekre kötöttem fel a gyökerestől eltávolított növényeket, s olyan útvonalon helyeztem el, ami a sziget közepe felé vezet. Néhány keret élő facseteteket fog körbe, védelemként.

Mégis valahol mindegyik alkotásban ott van a Velencei-tavat ért hatás: természetes, hogy a tó állapota is inspirálja a munkákat. Bár kevés a víz, de ritkán ilyen tiszta. A természetművészet lényege is épp erről szól, amely már a múlt század 60-as éveitől inspirálja alkotókat: az Amerikából induló „land art” mozgalom első időszakában hatalmas sivatagokat rendeztek be óriási léptékű beavatkozásokkal. A cél az volt, hogy oda vigyenek olyan anyagokat, gépeket, módszereket, melyekkel megrendítő nagyságú tájberendezést tudtak létrehozni. Ez az elképzelés szembe ment a galériák üzleti világával, hiszen ez nem a műtárgy-rendelésekről szólt, hanem arról, hogy a természet maga a műtárgy, s éppen ezért az értéke nem pénzben, üzletben mérhető. A „land art” lényege átalakult, sokat finomodott. Ma a kis gesztusokra is érzékeny figyelem sejteti azt, hogy az ökológia és a filozófia új kapcsolatba került. Ez olyan lehetőségeket teremt, ahol egy fűszálnak is jelértéke van — lehet például egy vizuális figyelmeztetés, hogy vigyázzatok a természetre!

A Nemzetközi Velencei-tavi Symposium is ugyanezeket az értékeket képviseli, ám az alkotás folyamata mellett szellemi feltöltődést is kínál. Ezúttal Jolánkai Márton, az MTA professzora adott elő a klímaváltozásról és arról, hogy mi magunk mit tehetünk: „Elkerülni a kezelhetetlent, és kezelni az elkerülhetetlent”. Rendszeres előadónk Temesi Mihály tófelügyelő is, aki kiváló szakértelmével beszélt a tó állapotáról a jelenlévőknek. A Symposium munkájának elengedhetetlen része az is, hogy minden alkotó bemutatja munkásságát, szakmai életútját, kutatási témáit. Ez a szellemi közeg erős inspirációt ad a résztvevőknek, meghatározó élmény a későbbiekre.

Péter Ágnes: *Agrigentó oszlopai*Papp Hajnal: *Jákob létrája*Szanyi Borbála: *Széna rajzok / Fészek próbák, Széna rajzok / Ház alap*

„Csak a csapadéokban bízhatunk”

Kevesebb horgász, nagyobb pontyöröm

Jelentős veszteséget könyvelhetett el 2022-ben a horgászturizmus a Velencei-tavon, még úgy is, hogy lényegesen kisebb volt a halpusztulás, mint egy évvel korábban. A 2023-as év haltelepítési és horgászati sikere ezúttal a természetén és annak törékeny egyensúlyán múlik – erről is mesélt a Velencei-tó magazinnak Pálincás Imre, a MOHOSZ Velencei-tavi Kirendeltségének vezetője.

Fotók: Kőmives András



A 2022-es nyár végére mindenki számára világossá vált, hogy a vízállás vésszes csökkenése már nem csak speciálisan a Velencei-tavat érintő jelenség. Az egész Európát sújtó klimatikus változások minden tavat, folyót és kútát érintettek, amely persze nem vígasz a Velencei-tónál élő, horgászó, sportoló, fürdőző látogatók számára. A 2022-es évben a mi tavunkat is rendkívüli módon megviselte az aszály, mégsem érkeztek híradások olyan mértékű halpusztulásokról, mint egy évvel korábban. Ezekről a jelenségekről kérdeztük Pálincás Imrét, a Magyar Országos Horgász Szövetség (MOHOSZ) Velencei-tavi kirendeltségének vezetőjét.

— Az idei évben a súlyos aszályhelyzet ellenére sem történt látványos, nagy halpusztulás, szerencsésebben alakult tehát a helyzet, mint tavaly — szögezte le a kirendeltségvezető, hozzátéve: ennek több oka is van. Egyrészt valamennyit érhetett, hogy a kritikusabb időszakokban végig járatta a levegőztetőit a Vízügyi Igazgatóság és a MOHOSZ. — Tavaly azonban ezt hiába csináltuk volna ilyen intenzitással, akkor nem lett volna elegendő — tette hozzá. De szerepet játszott a nagyobb halpusztulás kirobanásának megelőzésében az is, hogy

csak minimális haltelepítés történt 2022-re vonatkozóan.

Ennek ellenére — derült ki — a harcsaállomány idén nagy veszteséget szenvedett, csak elnyújtottabban, napi néhány darabos-tízdarabos veszteséggel történt mindez. Vagyis kevésbé látványosan pusztultak a halak, melyek túlnyomó része harcsa volt. — Felmerült az esélye, hogy valamilyen kórokozó állhat a háttérben, de a halezészségügyi vizsgálatok ezt nem tudták megerősíteni. Mikroszkopikus amőbákat sikerült találni nagy tömegben a vizsgált harcsák kopolytömegein, így az a feltételezés, hogy a fulladásos elhullásukat ez okozhatta — foglalta össze Pálincás Imre, aki bevallja: a 2022-es esztendő kapcsán kettős érzése van, már ami a horgászturizmust illeti.

— A váltott területi jegyek — melyek árá egyébként közel egy évtizede változatlan — forgalma alapján a horgászlétszám hozzávetőlegesen 70 százalékos visszaesést mutatott. Tavaly ugyanez a visszaesés 50 százalék körüli volt. 2021-ben inkább az évesnél rövidebb időre váltott jegyeknél volt hatalmas visszaesés, idén már az egész évre váltott tikketeknél is. Így a tavalyi és az idei évben is a MOHOSZ bőven erőn felül, a bevételeket jelentősen meghaladó

költségekkel végzi a halgazdálkodási tevékenységet a tavon. Igaz, hogy a halasítási kiadások minimálisak voltak, de emellett, pl. a halörzés vagy az elpusztult halak gyűjtése és ártalmatlanítása jelentős költségtényezők, különösen a mostani áremelkedések fényében. Viszont aki területi jegyet váltott — főleg a pontyhorgászok — örülhettek, mert olyan eredményes pontyhorgászat, mint 2022-ben, talán a 80-as években volt, amikor nagyon sok halat foghattak a pecások. Sőt mi több, a pontyok átlagmérete is igen jelentős volt, 3 kiló körüli volt az átlag, de nagyon sok 5 kiló feletti példány is horogra akadt. Mindez köszönhető a telepítési szerkezet megújításának is, mellyel jóval nagyobb hangsúlyt fektettünk a nagyobb átlagméretű pontyok kihelyezésére. Aki tehát idén pontyra horgászott, nem lehetett oka panaszra, annak ellenére sem, hogy a szezon előtti őszi-tavaszi kisebb pontyszám hozzávetőlegesen 70 százalékos visszaesést mutatott. Tavaly ugyanez a visszaesés 50 százalék körüli volt. 2021-ben inkább az évesnél rövidebb időre váltott jegyeknél volt hatalmas visszaesés, idén már az egész évre váltott tikketeknél is. Így a tavalyi és az idei évben is a MOHOSZ bőven erőn felül, a bevételeket jelentősen meghaladó

A Velencei-tó halállományának helyzete tehát igen törékeny a Velencei-tavon — nem lehet tudni, mit hoz a holnap. Ha a tél nagyon kedvezőtlenül alakul — lefagy, és a jégvégre még hótakaró is

kerül, sőtétbe borítva a víz alatti világot —, akkor egy totális halpusztulás is könnyen kialakulhat. Ez ellen védekezni sem lehet, vélekedik Pálincás Imre, hangsúlyozva persze, hogy nyilván, ha a jégvastagság megengedi, akkor lékélissal enyhíteni lehet a helyzeten — de megmenteni azzal sem lehet.

— Jelenleg csak a csapadéokban bízhatunk — mondta a kirendeltségvezető, utalva a vízállás folyamatos és vésszes csökkenésére, valamint arra, hogy a mesterséges vízpótláshoz szükséges támogatásról sincsenek még információk. Ahhoz, hogy természetes úton normalizálódjon a helyzet a Velencei-tavon, a mostani, kritikusnál is alacsonyabb vízállásnál 2-3 átlagon felüli csapadékos évnek kellene következnie. — A halgazdálkodási tevékenység is attól függ, milyen lesz a vízállás. Az elhullott halak pótlására tervezzük visszatelepítési programot is, amely elsősorban a ragadozó fajok és a keszegállomány átlagon felüli kihelyezését jelentené. Erre akkor kerülhet sor, illetve akkor tudunk újra telepíteni, ha látunk esélyt arra, hogy a betelepített halak túlélési esélyei javulnak. Reménykedünk abban, hogy a legrosszabb forgatókönyvek nem következnek be, végre csapadékosra fordul az idő, és mielőbb neki tudunk állni a helyreállítási munkának. A jelenlegi halállományszerkezet kedvező alapot biztosíthatna erre.



Fotók: Kőmíves András

Gárdonyi Géza varázslatos világát mutatta be a Mozaik Múzeumtúra Roadshow Kápolnásnyéken



A diákokat élénken foglalkoztatta a Mozaik Múzeumtúra iskolai edukációs programja

Gárdonyi Géza halálának 100. évfordulója alkalmából *Gárdonyi műhely kastélyközelben* címmel tartott 2022. október 20-án Roadshow-t Kápolnásnyéken a Mozaik Múzeumtúra és a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola. Az interaktív műhelynapon közel 150 diák vett részt, akiknek lehetőségük nyílt közelebbről is megismerni az *Egri csillagok* íróját és a Halászkastély izgalmas történetét.



Megtelt az eseményközpont érdeklődő fiatalokkal

A kápolnásnyéki Roadshow-n először Rodics Eszter, a Művészeti Népfőiskola elnöke köszöntötte a résztvevőket, majd Makranczi Zsolt, a Mozaik Múzeumtúra program vezetője szólalt fel: a Mozaik Múzeumtúra 2014-ben indult útjára, legfontosabb célja pedig a magyarországi, illetve a kárpát-medencei magyar vonatkozású kiállítóhelyek, gyűjtemények s a múzeumok népszerűsítése, valamint az, hogy ennek hatására egyre több fiatal látogató érkezzen a kiállításokra – emelte ki Makranczi Zsolt.

A köszöntők után Rodics Eszter nyitotta meg *Az Ezerarcú Gárdonyi* című utazó-kiállítás. A Népfőiskola elnöke hangsúlyozta: a tárlat azzal a céllal készült, hogy a látogató képet kapjon arról, mennyi mindennel foglalkozott ez a nagyszerű ember, mennyire sokoldalú és különleges szereplője volt a magyar irodalomtörténetnek. A kiállítást minél több helyszínre igyekszik majd eljuttatni a Népfőiskola a következő hetekben, hónapokban.

Pintér Jenő *Magyar irodalomtörténet* című munkájának 1940-es évekbeli elemzéséből idézett az elnök asszony:

„Legmagyarabb lelkű regényíróink egyike ő, a tiszta magyar beszéd klasszikus művésze. Lebilincselő módon szövi meséit, remek jelenetei vannak, hangja utánozhatatlan kedvességű. Egyszerű,

igaz, közvetlen író. Merengő szellem. A költői és mégis realis emberábrázolás mestere. Gárdonyi Géza történeti regényei a régi századok szellemének ritka átérzéséről tanúskodnak. Nem történelmi adatokkal terhelt és régészeti díszletekkel cifrázott korrajzok ezek, hanem a múltidők lelkének művészi életrekelése, egy nagy elbeszélő mesemondásának tükrében. Az író érdeklődése kiterjed a hajdani világ minden nemzetére. Nem elégszik meg a királyok, főrangúak, nemesurak bemutatásával, hanem olvasói elé vezeti az egyszerű társadalmi osztályok tagjait is. A kis-



Rodics Eszter, Sz. Király Júlia és Makranczi Zsolt köszöntötte a fiatalokat ezen a napon

emberek sokszor jobban érdeklik, mint a történelmi személyiségek és az országos események. A pátoz éppen annyira távol áll lelkétől, mint a hideg hang. Belső együttérzésbe olvad meséivel, alaphangja az elégia és az idill közt hullámzik. Líraisága besugározza hőseit, közömbösen még a természet életmegnyilvánulásait sem tudja szemlélni. Óvakodik a lelki elemzés aprólékosságától, nem növeli meg elbeszéléseinek terjedelmét hosszadalmas leírásokkal. Hősei élénk lépnek és cselekednek. 'Legyen nektek bátorogatok egyszer úgy írni az életről, amint van. Nem pedig göröngtűz-

nél mutogatni a siralomvölgyét, amint szokták' — ezt a jelmondatát attól kezdve, hogy szakított kezdő romantizmusával és ifjúkori élcélődésével, haláláig híven követte. Távol a naturalisták túlzásaitól, realista maradt mindvégig. Megfigyelte az életet s a történeteket a valósághoz híven mutatta be, de az életigazságok köré olyan hangulati varázst szőtt, hogy költészetével nem csak a valót, hanem annak égi mását is elbűvölte. Ha szüksége volt idealizálásra, csodálatos valóságérzéssel tudott eszményíteni. Mint lélekelemző, a legkitűnőbb analitikus regényírók közé tartozik, mint



A Vox Mirabilis Kamarakórus koncertje zárta az eseményűdus napot – ösbemutatót hoztak





Bányai Balázs történész interaktív túrára invitálta a fiatalokat, s elmesélte, kik éltek a kastélyban régen



Bápai Judit, a Népfőiskola munkatársa, pedagógus az érdeklődő fiataloknak mesélt az ezerarcú íróról



Indul a túra! – időutazásra invitálta a vendégeket Bányai Balázs



Örök emlék a fiataloknak minden, amihez élmény köti őket – ilyen volt a kápolnásnéki nap is

emberábrázoló, kísérteties élethűséggel kelti életre hőseit, mint meseszövő, nem untat egy pillanatra sem. Mint előadóművész, páratlan a maga nemében. Hova meneküljön az ember az élet zűrzavara elöl? A természetbe és a jószág-hoz. A halhatatlan író természetszeretete lassanként valóságos panteizmussá fejlődött. Nemhiába volt herbárium, laboratórium, tudományos könyvtára. A növények és állatok rejtelmes világában a bölcselkedő tudós otthonosságával mozgott. A teremtmények világának megfigyelése csodálatos gondolatokat sugallt elméjébe, lelke fölfoháskodott a végeláthatatlan mindenséghez. Hol a határ az életek kicsiségében s hol a másik határ az életek nagyságaiban? Hol végződik a valami és hol kezdődik a semmi? És fölfoháskodott Istenhez. Ki tudhatta más beépíteni abba a partatlan, széletlen, határtalan, feneketlen semmi-be fundamentum nélkül is azt a hangtalanul járó, fényes, nagy örökmozgót, amelynek a neve Mindenség?”

A megnyitót követően *Gárdonyi Géza varázslatos világa* címmel hallgat-

hatták meg a fiatalok Sz. Király Júlia irodalomtörténész, Gárdonyi-kutató interaktív előadását az íróról, annak kalandos életútjáról s munkásságáról. Az érdekes előadás után játékos múzeumpedagógiai foglalkozásokkal várták a gyermekeket összesen három helyszínen: a Halász Gedeon Eseményközpontban, a Halász-kastélyban és a kastély lenyűgöző parkjában.

Az Eseményközpontban Bápai Judit magyar szakos pedagógusnak köszönhetően a tanulók megtudhatták, hogy miért is hívták Gárdonyi Gézát ezerarcú varázslónak. A parkban izgalmas kastélytörténet várta a lelkes gyermekeket, a kastélyban pedig Bányai Balázs történész interaktív és rendhagyó tárlatvezetés keretében ismertette meg a résztvevőkkel a kápolnásnéki Halász-kastélyban és Fejér megye más kastélyaiban élő nemesi és főúri gyermekek életét. A program során megélevenedtek a gyermekek és szüleik kapcsolata, a nevelésükben részt vevő személyzeti tagok faladatai, az ifjak nevelése, oktatása és életük jellemző terei, beleértve az otthont, a parkokat, és különböző szintű iskoláikat is.

Az interaktív feladatok megoldása után a gyermekek értékes ajándékokkal gazdagodtak, a Mozaik Múzeumtúra Roadshow programjait a *Vox Mirabilis Kamarakórus* koncertje zárta, amely egyben énekóra is volt, bemutatva Gárdonyi kapcsolatát a zene világával. Különleges ősbemutató is volt ez az alkalom, hiszen Gárdonyi *Fel nagy öröme!* című karácsonyi énekét Szabik Attila négy szólamos átiratában az értő, fiatal közönség hallhatta először, hatalmas tapsal jutalmazva a kamarakórust a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola kápolnásnéki központjában.



Micsoda nyár!

A Csajághy Laura Szabadtéri Színpad legemlékezetesebb pillanatai 2022-ből

„Nagyon köszönjük, imádtam ezt a szezont is, jövőre újra minden előadáson ott leszek” – fejezte ki örömét egy hűséges néző a kápolnásnéki Csajághy Laura Szabadtéri Színpad 2022-es nyári szezonzájának utolsó, tizedik előadásán augusztus végén. Az idei esztendőben is sikerült nemzetközi szintű produkciókat hozni a Velencei-tóhoz, íme a nyár legemlékezetesebb pillanatai.

1.

Szezonnyitó a Magyar Rhapsody Projekttel

Varázslatos zenei utazás helyszíne volt a Csajághy Laura Szabadtéri Színpad 2022. június 11-én. A Magyar Rhapsody Projekt *Levédia* című lenyűgöző produkciója a nagy magyar zeneszerzők, népdalgyűjtők és a magyar kultúra népzenei gyökerei előtt tiszteleg, a zenekar modern hangszereit ötvözve népi hangszerekkel. A nagyszabású koncerten Molnár Levente operaénekes mellett néptáncok is közreműködtek.



2.

Magyar Tavak Fesztiválja gálakoncert

Június 24-én a Velencei-tónál nyitotta idei évadát a Magyar Tavak Fesztiválja. Az első nap estéjén gálakoncerttel indult a fesztivál, melyen virtuóz zenészek és aranytorkú énekesek előadását hallgathatta meg a kápolnásnéki Csajághy Laura Szabadtéri Színpad közönsége. A gálaest művészeti vezetője Novák Péter színész, énekes, szövegíró, zeneszerző, műsorvezető, a házigazda pedig Bősze Ádám volt. Fellépett többek között a Szolnoki Szimfonikus Zenekar, Miklósa Erika, Horányi Juli, Iván Szandra és Ruby Harlem, Csiszár István, Rab Gyula és Pataki Bence.





3.

Komédia neves „legényekkel”

Június 25-én Sente Vajk *Legénybúcsúja* ígért garantált szórakozást a közönségnek. Sente Vajk íróként ugyanis a műfaj paródiájának szintjére emelte a vígjátékot. A komédiát Nagy Sándor Jászai Mari-díjas magyar színész, énekes és a szerző főszereplésével láthatta a nagyérdemű.

4.

Micimackó táncolt, Tigris bolondozott

A. A. Milne-Barackza Gergő *Micimackója* érkezett 2022. július 2-án a Csajághy-ra. Micimackó, ahogy még sosem látta a kis közönség, mese-musical formájában kelt életre. A. A. Milne klasszikusa, Micimackó táncra perdült, Malacka dalra fakadt, Tigris ugrálva bolondozott a gyerekeknek. A közönséget ezúttal képzeletben az erdei játszótérre invitálták, hogy részese lehessen egy fergeteges vidám kalandnak.



6.

Eljött a Zenevonat

A 2022-es nyári szezon kellős közepén, július 16-án, egy szép szombat este a *Zenevonat* című műsor során színpadra léptek az LGT sztárjai is, a koncert ugyanis a 2021-ben 50 éves zenekar életművét mutatta be az érdeklődőknek. A jól ismert slágereken túl, a hangulatos kápolnásnyéki színpadon felcsendültek az LGT munkásságához köthető olyan jellegű szerzemények is, melyeket a zenekar a korszak nagy előadóinak írt. Este 20:30-tól a dalok élőzenekaros megszólaltatásáról a produkciót létrehozó Abrakazabra zenekar gondoskodott, a formáció gerincét pedig Karácsony János James és Solti János, az LGT zenekar egykori tagjai, illetve Szirota Jennifer és Heincz Gábor „Biga” alkották. Szuper-koncert volt minden tekintetben, így gondolta ezt a teltházas közönség is.



5.

Mindenki társra vágyott ezen a napon

Miro Gavran: *A Baba* című zenés vígjátékot nevezhetett a közönség 2022. július 9-én. Érdekes kérdéseket feszegetett a komédia: ha valaki társat keres, olyanra vágyik, akivel egy lehet. És ha az élőben csalódik, nincs más, mint a gép, amely gombnyomásra parancsot teljesít, és pont arra tervezték, hogy társ legyen. De mi van akkor, ha ez az intelligencia rájön, kik is vagyunk, és ki Ő? És mi történik, amikor saját maunkkal szembesít? Az ember társra vágyik, és a gép is...



7.

Csehov művek a beregszásziaktól

Anton Pavlovics Csehov három nagysikerű, egyfelvonásos komédiája elevenedett meg a Csajághy színpadán július 23-án. A beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház – azaz hivatalosan a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház előadását láthatta a közönség szombaton este Kápolnásnyéken. *A medve*, *A dohányzás ártalmairól* és a *Leánykérés* című színműveket hozta el a társulat a Velencei-tóhoz, melyeket Vidnyánszky Attila rendezett.

8.

A legsikeresebb magyar musicalt is elhozták

Presser Gábor-Sztevanovity Dusan-Horváth Péter: *Padlás* című előadása 2022. augusztus 7-én nyugozta le a kápolnásnyéki közönséget. Ez a félig mese félig musical a Zalaegerszegi Kvartélyház Szabadtéri Színház előadásában valósulhatott meg. A darab a legsikeresebb magyar musical, mely 2019 decemberében köszönthette az egymilliomodik nézőjét. A bemutató óta eltelt több mint három évtizedben, számos nemzedék nőtt fel az alkotók zenéjén.



9.

Az opera backstage bohózata

Tasnádi Csaba, Jászai Mari-díjas rendező bohózata következett a Csajághy színpadán 2022. augusztus 14-én. A hőstenor a clevelandi operaházba kalauzolta a nézőket képzeletben, ahová világhírű olasz tenor érkezik. A bonyodalmak természetesen nem maradtak el, a vígjáték azonban az optimizmus színpadi megjelenítése volt. A Veszprémi Petőfi Színház társulatának vendégjátéka során színpadra lépett többek között Gaál Attila Csaba, Horváth Csenqe, Kőrösi Csaba, Szeles József és Varqa Szilvia is.



10.

Sissi is elérkezett

A kápolnásnyéki Csajághy Laura Szabadtéri Színpad nyár végére is remek előadást tartogatott: 2022. augusztus 29-én a *Sissi, a magyar királyné* című operettel várta ugyanis közönségét. A Monarchia Operett előadása igazi, nemzeti érzelmeket erősítő, humorral és szerelemmel átitatott darab volt, amely gróf Andrássy Gyula, az Osztrák-Magyar monarchia későbbi külügyminisztere és Erzsébet királyné beteljesületlen, történelmileg nem igazolt szerelméről szólt. Vasárnap este többek között felcsendült két gyönyörűen megzenésített Petőfi vers, a *Szeptember végén*, a *Szabadság, szerelem*, és a megrendítő *Szegény magyar nép* című dal is.



”hányszor foglaltam hazát,
hányszor ültettem virágot Rahótól Mezőváriig,
hol halált halt fajtám, kit szerettem,
és hányszor kezdtem mindent előlről,
hányszor voltam gyermek túl a Szereten.”

Életet hagy maga után, nem súlyos köveket

11 évesen már javában mos, főz, takarít, testvéreket, állatokat, nagymamát gondoz, iskolába jár, és túri a magyar szóért járó pofonokat. A moldvai magyar közösség szigorúan zárt világa Gyimesnél véget ér, azután nincs élet és pont. Csak a gyerekkereskedelem réme, és valahol messze Magyarország, amelyről 100 éve alig tud valamit a továbbra is magyarul imádkozó csángó paraszti világ.



„Lauka” – csak így hívták kiskorában az írónőt

lancu Laura innen menekült el még gyermekként, egy darab batyuval a há-
tán. Mégis sok mindent hozott magá-
val – bár József Attila-díjas költő, elis-
mert néprajzkutató már „itthon” lett.
Otthonra pedig Velencén lelt.

lancu Laura József Attila-díjas ma-
gyar író és költő, néprajzkutató a romá-
niai Magyarfaluban cseperedett fel.
Olyan helyen, ahol az élet már kicsi
gyermekkorban is nehéz, az életpálya
pedig úgy köt az ember lelkébe, akár a
beton az előre tervezett útra ömlesztve.
Ma mégis Velencén él családjával – bol-
dog, kiegyensúlyozott közösségben, ám
ma sem feledti, honnan érkezett. A korai
gyermekkora paraszti társadalomban,
homogén katolikus nagycsaládban telt,
zárt faluközösségben, meséli.

– Klasszikus falusi gyermekkorom
volt, noha kettős elnyomás épült be a
tudatomba, sejtjeimbe. Az egyik a
nyelvre irányult: magyarul vagyis, hogy
tiltották és büntették az anyanyelv-
használatunkat. Ezért nálam sajátos
helyen van a szívemben az anyanyel-
vem – kezdi történetét az írónő.

Pofon a magyar szóért

S hogy ezt hogyan élte meg Laura
gyermekként? Hát így: – Az iskolában
felpofozták a tanárok, ha azt hallották,
hogy magyarul beszélek. Biztosan
mondták ők, hogy nem szabad, csak
románul beszélni, de hát én azt az ele-
jén még nem értettem. 1985-ben még
nem beszéltem románul, abban az idő-
szakban az én falumban egynyelvű fa-
luközösség élt, a kétynyelvűség éppen
akkor – főleg a rádió hatására – kez-

dett megjelenni. Nagyszüleim például egyáltalán nem tudtak románul. Édesapám a katonaságban, majd az iparban tanulta meg a nyelvet, majd édesanyám a tsz-ben a román asszonyoktól. Na de mi az iskolában kezdtünk ismerkedni a román nyelvvel.

Néhány pofozás után persze Laura is megértette: nem beszélünk magyarul. De ez sem volt ennyire egyértelmű. Ez inkább úgy történt – meséli az írónő –, hogy Laura otthon elmesélte a történeteket, s ők, a magyarfalui magyar család maga „rakta össze”, hogy akkor ez azt jelenti, valószínűleg a magyar szóért kapták a gyerekek a pofonokat.

– Ezek után inkább hallgattunk vagy suttogva játszottunk. Nagyon érdekes, hogy a román nyelvismeretem is főleg így kezdődött: a tiltásokat, szabályokat tanultam meg elsőként, s nem az önkifejezést, az elemi kommunikációt.

Az egyház mindenek felett

Az egyház volt a másik alappillér a magyarfalui közösség életében: Erőteljes kontroll alatt tartott minket az egyház, amit úgy lehet elképzelni, mint egy kora középkori feudális világot, ahol tényleg a pap volt az isten a faluban. Úgy is, hogy a papságra, egyházra is rátelepedett a kommunizmus. Ahogy az állam terror alatt tartotta az egyházat, úgy az egyház terror alatt tartott bennünket. Ezek persze erős szavak, de ha az ember lecsupaszítja, erről van szó, nem érdemes szépíteni a helyzetet.

Munkás gyermekkor: mezőről iskolába, iskola-padból a tűzhelyhez

„Leül mellém, arasznyi hely közöttünk. Krisztust nézem, ő látja Máriát. Vacsorára idén is havat ettünk, és sokszor megjártuk a Golgotát”

Hát ez jellemezte lancu Laura gyermekkorát, túl azon, hogy „munkás” gyermekora volt.

– Nem úgy munkás, ahogy társadalmi értelemben ezt manapság használják, de mindenképpen ‘dolgozós’ gyermekkorom volt. Reggel 4-kor elmentem az állatokat legeltetni, aztán hazamentem, és akkor a kicsi testvéreimet és a nagymamát gondoztam. Majd elmentem iskolába, és nagyszünetben

haza szaladtam az állatokat megitatni, a nagymamát, testvéreimet megnézni. Visszaszaladtam az iskolába, majd ott-hon az állatokkal folytattam. Vittem őket a mezőre, de akkor már a testvéreimet is vittem magammal, estére pedig vacsorával vártuk a szülőket haza. Főzni is elég hamar megtanultam, 7-8 évesen már tudtam, mert magától értetődő volt, hogy ezt csinálni kell. „Dolgozós” gyermekkorom volt tehát, melynek egén voltak „fekete” felhők.

Az eszmélés időszaka

„Csendben nyugvó álom
Elmúlhat ereje létednek
S oly tisztán fogadod
A múltat mintha a három
Idő egy se volna néked”

A kiúgrásra, fejlődésre lehetőség akkor nem volt. – Nem álmodtam arról, hogy ki lehet törni ebből a világból, mert nem volt benne a levegőben ilyesmi. Ha az ember kitörésen gondolkodott, akkor az a házasságot jelentette. Minél előbb megházasodni és függetlenedni, saját szájíz szerint élni az életet valamennyire – csak így lehetett. Vagy pedig elmenni a városba dolgozni – gyári munkásnak vagy akár éppen egy nyolcosztályt végzett ember meglehet. Ez volt a perspektíva előttünk. Ami az én életemben új lehetőséget nyitott, az a csíkszeredai magyar oktatási program volt, amely éppen 1990-91-ben jelent meg és bontakozott ki. Ennek a híre eljutott hozzánk is Magyarfaluba. Lehetett jelentkezni a programra. Ekkor én 11 éves voltam. Ez sem úgy volt, hogy én megálmodtam tehát, hogy szeretnék innen elmenni, hanem egy reggel úgy ébredtem, hogy azt beszélik a faluban: lehet menni Csíkszeredába! tanulni, a szülőknak ez nem kerül pénzbe, sem a kollégiumért, sem az étkezésért nem kell fizetni, a gyerekeket a magyar állam és a kapcsolódó szervezetek támogatják. Én erre a programra jelentkeztem.

Talán meg sem történt...

11 éves volt tehát ekkor Laura. Döbbenetes, rá is kérdezek: 11 évesen? – Nem akartak elengedni, és még mai napig hazamentem, és akkor a kicsi testvéreimet és a nagymamát gondoztam. Majd elmentem iskolába, és nagyszünetben



Laura Borbáth Erzsébettel, egykori iskolaigazgatójával

– csuklik el a hangja. S kibontakozik előttem a magyarfalui hús-vér valóság, melyben a főszereplő egy kicsi lány, ki-nek lelke mélyen ágyazva a katolikus magyar közösség zárt világából valami elképzelhetetlen – ekkor még számomra ismeretlen oknál fogva – elemi erővel menni akart.

– A busz a nyár végén összegyűjtötte a moldvai falvakból a gyerekeket, akik jelentkeztek erre a programra. Egész nyáron sírtam, fenyegetőztem, hogy öngyilkos leszek, ha nem engednek el engem erre a programra, de mindig falakba ütköztem. Igazából nem voltak vízióim, nem tudtam, miért akarok menni. Azt tudom, hogy a szomszéd falu ortodox papjának felesége nagy hatással volt rám: szép, csinos nő volt, rúzsos szája, festett körmű, kalapos dáma. Én is ilyen akartam lenni. Ilyen álmaim voltak, de ennek semmi köze nem volt a tanuláshoz vagy ahhoz, hogy én vigyem valamire az életben. Ez inkább kora serdülőkori figyelem volt – meséli Laura, aki akkor, abban a nőben megláthatta, hogy létezik egy másik világ. – Nem volt tévénk, rá-

diónk, de ez a nő a mai napig, mint egy ikon, ott van az én mentális térképemen.

A remekmű nem neki való

„Nem vett föl a szekér
Futott mint a szélvész
Népies portától
Könnyezve elesetten elveszett
Álom felett sírok”

De volt más is, amit tudott akorra már a 11 éves kislány: – Hogy a paraszti életben nincs megállás: az ember megszületik és haláláig mozgásban van. Olyan ez az élet, mintha egy maratont futnál egész életedben. Már nagyon korán megérezttem, hogy én ezt nem fogom bírni. Rendkívül „élesben” éli meg az ember ugyanis az életet ebben a közegben: a paraszti életmód az égvilágon semmire nem hagy időt. Sem arra, hogy valamit feldolgozzon az ember, lezárjon, megértsen, nyisson valamire. Ezekre nincs idő. Egyszerűen nincs idő még a betegségre sem, mert menni kell. Az erdőre, mert megfagy a család, ha nincs



Ferenczes István társaságában



Előadás közben

fa. Muszáj leszned a kukoricát, mert ha beköszönt az őszi eső, odavész a termés. Egyszerűen nincs megállás. Ami nagyon jó dolog valahol, mert ezekben a közösségekben nincs olyan, hogy pszichés betegség, nincs rá idő. Ez a kultúra egy csodálatos remekmű, de én, gyerekként valahogy úgy éreztem, hogy ezt a tempót nem bírom. Arra vágytam, hogy valaki pörgessen már ki ebből a helyzetből, mert szédültem tőle. Menekültem gyakorlatilag otthonról. De nem tudtam hová és mi az alternatíva. Annyit tudtam, hogy ez az élet nagyon kemény.

De visszatérve: Laura nyara úgy telt, hogy nem engedik Csíkszeredába, hiába sírt, fenyegetőzött. Félelmetes, ismeretlen világ volt ez a szülők számára. Ám eljött a vasárnap reggel, amikor megérkezett a busz, összeszedni a programban résztvevő gyerekeket. – Arra ébredtem, hogy édesanyám szölongat. Mondta, hogy apád elment gombászni, megyek utána, mert nem vitt szatyrot magával. Te pedig leágyoz, fuss ezzel a batyúval, hátha még eléred a buszt. Én pedig, úgy ahogy voltam, futottam a buszhoz. Egy darab tarisznyával mentem el, édesanyám egy zsebkendőbe kötött némi pénzt és a születési anyakönyvi kivonatokat.

Kipörgés a nagyvilágba

Hogy ez mit jelenthetett egy akkori családnak, az mai magyar fejfel elképzelhetetlen. Ez a kis magyarfalui közösség

Vallás a néprajzban is

lancu Laura a Néprajztudományi Intézet munkatársa, ahol a nagy közösségi kutatásokban vesz részt, valamint a saját kutatási terveit teljesíti. Ez utóbbi a moldvai magyarság vallásosságát járja körül.

„A megélt vallásosságot kutatom. Olyasmire kell gondolni például, hogy azt nézem meg, mi történik az idő alatt, amikor az ember eldönti, hogy imádkozik, de még nem kezdődött el az ima. Hogy vezeti fel az imát? Van-e személyes beszélgetés az imádkozó és a megszólított Isten között? Vagy egyszerűen csak elkezd az imát? Szerettem hallgatni az embereket, hogyan gondolkodnak az életről. A paraszti metafizikát, a népi filozófiát kutatom. Ez egy kicsit a saját témám, általam „felfedezett” és felvállalt terület.

mek közepette engedte el a nagyvilágba gyermekét ez a család, akiket még a szerv- és gyermekkereskedelem sötét rémképével is riogattak. – Hiába tudtuk, hogy létezik például Erdély vagy Magyarország, kapcsolatot tartani bárkivel tilos volt a Kárpátok két gerincén. Számkunkra Gyimesnél véget ért az élet. De hát az én nagymamám Gyimesbe járt magyarul győnni, amely a mi falunktól közel 150-160 kilométerre volt. Évente többször elgyalogolt, mert elemi igénye vagy a kommunizmus nem vetett véget létezésének, már-már a csoda kategória. Éppen ezért érthető, milyen féle-

korra tehát már gyakorlatilag nem volt élő kapcsolat magyar és magyar között.

– Hálás vagyok a Jóistennek, hogy amikor az első őszi szünetben haza vittek minket, akkor már máshogy jöhettünk el ismét – akkor már bőrrönddel távoztam. Az első alkalmat ugyanis én inkább menekülésnek hívom. Én máig tartom, hogy nem szeptember 13-án mentem el otthonról, hanem október 26-án, mert az volt a valódi elengedés. Ekkor ugyanis a szüleim visszakaptak, látták, hogy rendben vagyok, akkor engedtek el igazán. Innentől már egy egészen más történet kezdődött.



Szerzőtársak közelében

Otthonról haza akart jönni

„Galambot etetek a Mikszáth téren,
napozok a télies koszban,
földíz a számban.
Honvágy. Honvágyam van.”

Laura Magyarországra 1997-ben, érettségi után került – egyetemre. – Itt ragadtam, de én eleve így készültem: haza szerettem volna jönni – mondja.

Írni pedig már középiskolában elkezdett. Zeneiskolába járt, ahol a gitározás mellett kezdte „dudorászni” a maga költötte szövegeket, dallamokat. De a versírás egyetemista korában kezdődött. – Amikor találkoztam a költészettel, hamar bensőséges kapcsolatba kerültem ezzel a világgal.

18–19 évesen a szerelmesversek találták meg, azok közül is a szenvedős fajták. A legtöbb pozitívumot, reményt tartalmazó vers Petőfitől jött felé, árulja el. Akiben hiába van ott a bizonytalanság, kockázatvállalás, kesernyesség, mégis nagyon vonzóan találta. Ahogy később Pilinszkyt és Csoórit is.

– Először antológiákat olvastam, így ismertem meg a költőket, akikről én nem is tanultam az iskolában. Sem Pilinszkyről, sem Hervayról. Az antológi-



Laura, mint édesanya: gyermekeivel a Velencei-tónál

ák után indultam el a személyek megismerése felé. A szerelmes versek után az istenes versek voltak a következők, amelyek szintén életkori sajátosságként kerültek az érdeklődésem középpontjába. És akkor jön a következő – megrázó – mérföldkő Laura életében.

Egy világ omlott össze

„manapság a feltámadással
kit lehet vigasztalni?
Ingyenes az ellenszer,
ki akar ma már meghalni?”

– 20 évesen a főiskolán, filozófia órán hallottam először az ateizmusról. Gyakorlatilag tehát ekkor találkoztam először azzal a jelenséggel, hogy valaki nem hisz Istenben. Ez egyszerűen nem létezett az én világomban. Mert hiába volt kommunizmus, amelyben tiltották a vallásgyakorlást, arról szó sem volt, hogy Isten nem biztos, hogy létezik. Ez elindított egy lavinát bennem, darabokra törte a világomat. Az első érzésem az volt, hogy aha, engem becsaptak! Becsapták az egész faluközösséget, az egész emberiséget! Ez az „apróság” gyakorlatilag kihúzta a talajt a lábam alól. Egészen addig hittem valamiben, volt egy világképem, azt gondoltam, tudom, mi a jó, mi a rossz. De amikor egyszer csak kiderült, hogy mindez relatív, csak egy kulturális termék, s hogy lehetetlen, hogy mindennek a végén egy személyes, élő Isten legyen, az engem teljesen „levegővé” tett. Nem csak a világomat vette el. Először arra jutottam, hogy mindenáron filozófiát akarok tanulni, hogy megértsem ennek a problémakörnek a történetét, s aztán végül a teológiánál kötöttem ki. Elvégeztem a Pázmányon a teológiát. E kritikus válság és krízis közepette azonban rájöttem, hogy a teológia nem egy „menza”, tóparti büfé, ahol megtömik az embert hittel, s ellátják az embert



Felkészülés az előadásra – Gárdonyiban is sokan voltak kíváncsiak rá

Csángó vagy moldvai magyar?

„Ha egy szóval kell meghatároznom magam, akkor moldvai magyar. Ha meg kell indokolnom, hogy miért nem csángó: Moldvában magyarok élnek. A csángó kifejezés egy műszó, amely az utóbbi 150–200 évben honosodott meg, főleg a moldvai magyarok kapcsán. De több másik, a ’magyar királyság’ keleti peremvidékén élő szórványközösség körében használatos még. De mint néprévvél, azt gondolom, nem indokolt a moldvai magyarságot illetni. Ez egy kulturális fogalom. Számomra mára a csángó olyasvalami – nyelv és kulturális valóság –, ami nem átalakul, hanem sorvad, a megszűnés útjára lépett.”

mindenféle kapaszkodóval, hanem hogy ez is csak egy tudásanyag. Aminek semmi köze a hithez. Ekkor még mélyebbre süllyedtem, nem tudtam, hogy lesz ebből élet, mert arra gondoltam, akarom-e én azt az életet, aminek semmi súlya, semmi tétje nincs? Legfeljebb a pillanat élvezete adatik meg – úgy, hogy közben az élet 99 százaléka nehézség, 1 százalék az élvezet.

Akarom én ezt? – tette fel a kérdést

„Mert szóra bírtam az igazságot,
És látván, szemem megvakult.
Én sose emberrel vívtam,
Az ellenfelem Isten volt.”

Élet-halál kérdéseig éleződött tehát a dolog Laura életében. E viszontagságos lelki vívódás oda vezetett, hogy rájött: Isten nem értés dolga.

– A kérdés az lett, el tudom-e úgy fogadni Istent, hogy nem értem? El tudom-e azt fogadni, hogy fontos vagyok, s az én életem egy akarat folyamán létezik, vagyis valaki akarja, hogy én legyenek? Az lett a lényeg, hogy az életben van egy társam, épp úgy, ahogy társa, segítsége az ember a szülőnek a teendőkben. Mert az anyának is fontos, hogy ott legyen a gyermeke a feladatok során, de az igazi terhet azért mégsem teszi rá. Valahogy az istenkapcsolatot is így képzelem el: túl sok mindent akarok magam cipelni. Meghagytam hát Istent Istennek, a maga messzeségében, megfoghatatlanságában. Amikor ezek letisztultak bennem, akkor engedtem el ezt a kérdést. Mostanság pedig már, amikor azt érzem, hogy nagyon nehéz „lenni”, arra gondolok: ez rendben van, tényleg ne-

héz lenni. Istenbe vetett hitem nélkül azonban ez ma nem menne.

A Velencei-tónál pedig Laura megtalálta azt a katolikus közösséget is, amelyben további erőt talál, amely támasza tud lenni. – Nagyon érdekes ez, mert már-már olyan értelemben vett katolikus közösség ez, mint Magyarfalun volt. Klasszikus katolikus világot találtam itt, hagyományos értékekkel. Én magányos alkat vagyok, nem vagyok egy közösségi ember, még az egyházközségen belül sem, de azt kell, hogy mondjam: élvezem a gyümölcsét annak, hogy egy ilyen erős közösség van itt Velencén.

Az új otthon

Ahová 2014-ben költözött az író nő családjával.

– A kisebbik gyermekem már ide született. Férjem a Pécsi Egyetemen oktat, többek közt néprajzot. Őt tehát Pécshez köti a munkája, engem pedig Budapesthez. Így hát azt a kompromisszumot kötöttük, hogy valahol a Dunántúlon próbálunk szerencsét. S mivel lényeges volt, hogy az én munkahelyem közelebb legyen, ezért döntöttünk Velence mellett. Szerettem volna ugyanis én lenni a család tűzhelye, én akartam a gyerekeimet felnevelni, az anyjuk lenni. Ehhez pedig az kellett, hogy a munkahelyemről egy órán belül haza tudjak érni.

A térség Laura családjá számára nem is a víz, inkább a hegyek miatt volt igazán vonzó. – Szükségünk volt a dombokra, hegyekre. A férjem a Mecsek szerelmese és én is ilyen helyen érzem jól magam. Így kötöttünk ki itt. A Velencei-tónál a természet a szomszédom. Ez egy sokszínű természet, a hegyvel, vízzel – amely számomra ideális hely. A gyermekeimnek ez a szülőházaja, közössé-



Természetközelségben – Iancu Laura új otthonában is a természetet kedveli leginkább
Fotók: S. Tóttó Rita/ családi archívum

ge, otthona, s nekem, ahol a gyerekeim ezt megélik, ettől az otthonom. Nem gondoltam volna valaha, hogy ez így lesz. Amikor eljöttem Budapestről, szabályosan elvonási tüneteim voltak. Közel 20 éven át éltem ott, s nagyon szerettem, hogy hazaérjek, s ha nem kell mennem, nem is jut eszembe Budapest. Ez azt jelenti, hogy jól érzem magam Velencén.

Az út tovább

„Megsokasodtak éjszakáim,
mint nyári égen a csillagok.
Ki szembe jő velem, mind Káin,
és mindnek útjába én állok.”

De hogy jelenti-e ez azt, hogy révbe ért? – Nem szeretnék révbe érni soha. Versben is és a néprajzi munkákban is kérdéseket tematizálok, új perspektívát kínálok föl. Talán azért, mert messziről jövők, sok kanyart megtettem az életemben az elmúlt 43 évben, kicsit mindig más szemszögből látom a dolgokat. Minden ember csak egy valamit tehet hozzá az egészhez, abból is csak egy kicsit. . . Ezért is gondolom, hogy nekem az a sajátosságom, hogy magokat hintek, s azt remélem, hogy mögöttem életet hagyok, s nem lezárt dolgokat, köveket.

A LÁNGLELKŰ tancos



Egy gárdonyi előadáson, még babával a pocakban

Hosszú út vezetett Molnár Hajnalka számára a Velencei-tóig – ezt azonban már itt, tóparti otthonában meséli, kisbabájával a kezében. Kitejesezve, kinyílv, boldogan osztotta meg a Velencei-tó magazin olvasóival élettörténetét.

– A Velencei-tóhoz hosszú út után érkeztem. Szatmárcsekéről származom ugyanis, Tisza-parti lány vagyok. Szatmárvidéken születtem, ott is nőttem fel – meséli Hajnalka, aki már akkor is úgy érezte, menni kell, világot látni. – A környezetemben minden elérhető közelségben volt, mégis úgy döntöttem, hogy elmegyek kicsit messzebb – vállalva ezzel az utazásokat. Kecskeméten tanultam tovább pedagógiai főiskolán, tanítónéni és rajz szakos tanár lettem. Mindig éreztem, hogy gyerekekkel szeretnék foglalkozni. Édesanyám óvónő volt, így én magam is már gyermekkorom óta foglalkozom gyerekekkel. A mozgás szeretetét pedig édesapámtól örökölttem. Olyan ösztöntáncos volt, hogy az elképesztő! Rengeteg lagzira jártunk, s mindig együtt

táncoltunk édesapámmal. Bárhová mentünk táncolni, mi váltunk mindig a társaság középpontjává. A ritmust, élettérzést azóta is hordozom magammal, amit tőle kaptam. Az előadóművészeti alapok gyökere is valahonnan innen indulhatott.

A mindent megváltoztató pillanat

A tánc tehát mindig ott volt Hajnalka életében, mégis azt érezte, ezen belül is kell valami, ami nagyon az övé...

– Egy szép napon, főiskolás koromban elmentem egy fesztiválra, ahol tűz-zsonglőrök léptek fel. Ebben az időben – a 2000-es évek elején – még nem volt ez szokványos dolog. Csodálatos látvány volt, ahogy az előadóművészek a szalmabálákat felgyújtották a nagy rét közepén, és akörül tűz-zsonglőröködtek. Abban a pillanatban tudtam, hogy én ezt akarom csinálni. Nem az volt tehát, hogy úgy éreztem, én ezt kipróbálnám, hanem azonnal tudtam, ez az én utam!

A tűz nem csak a szemében és a lelkében lobog, Molnár Hajnalka egész életének ugyanis fontos szereplője a láng. A légtornász-tűzzsonglőr előadóművész számára hosszú út vezetett Gárdonyig, ahol végül családot alapított, s melynek közelében mozgásstúdióját is létrehozta. Tavaly még babával a pocakjában zsonglőrködött, most pedig már egy éves kislányával a kezében teszi ugyanezt. Otthonában fogadott bennünket Hajnalka, aki több mint hatszáz gyermeket ismertetett meg eddig a mozgás szeretetével.

Vissza is ment a kollégiumba, ahol azonnal elkezdett kísérletezni: – Készítettem egy úgynevezett 'meteort', pedig azt sem tudtam, miből is áll pontosan. Csak megtörtünk a barátnőmmel két zoknit alufólia galacsinnal és próbálgattuk, hogy kell pörgetni.

„Hajni már megint pörög”

Akkor még az internet sem nyújtott nagy segítséget ebben a témában a lányoknak és tanulni sem lehetett kitől. Ettől még Hajni folyamatosan próbálkozott és gyakorolt, nem véletlen hát, hogy a kollégiumban, amikor meglátták kísérletezés közben, csak annyit mondtak: „Na, Hajni már megint pörög!” Ettől a naptól kezdve napi szinten „játszott” a tűzzel, mindamellett, hogy kipróbált számos mozgásformát a hip-hop-tól kezdve az aerobikig, s közben elvégezte a kortárs tánc-instruktori képzést is.

– Majd eljött a pillanat, amikor a Magyar Légtornász Egyesület meghirdetett egy képzést, amely épp jó időben érkezett az életembe. Mert hogy pedagógusoknak írták ki, én pedig már pedagógus diplomával a zsebemben tudtam erre jelentkezni.

A zsonglőröködéssel igen magas szintre jutott tehát Hajni, átvitt értelemben

és légtornásként a valóságban is. – Azt szoktam mondani, hogy a beletett idő és munkaóra előbb-utóbb mindenképpen meglátszik, bárki bármit csinál. Ha valaki sokat foglalkozik valamivel, s ha még van hozzá elhivatottsága is, akkor eléri a céljait.

Tanárnéni a tóparton

Kecskeméti bábszínházi világ után érkezett Agárdra Hajni 2015-ben. Nyugalmasabb, kiszámíthatóbb életre vágyott, így tanítónéni lett a helyi iskolában. Persze a mozgás szeretetét itt is át akarta adni a gyerekeknek, ezért zsonglőr szakkört indított. Ebből épült fel az első Pirkompánia csapat, velük járta az országot Hajnalka. Egy hét éves munkafolyamatot követően – már légtornászi végzettséggel a zsebében, rendezvényszervezői és oktatói tapasztalattal a háta mögött aztán, hosszú évtizedek munkájának gyümölcseként létrehozta Fehérváron a Hajnal Mozgáster stúdióját is.

– Nagyon tehetséges gyerekeket tanítok, akik egy részének komoly versenyzői ambíciói vannak. Oktatói munkámban igyekszem erre hangsúlyt fektetni, de arra is, hogy előadóművészeket képezzek. Azt valloam ugyanis, hogy nem mindenkinek kell és nem is mindenkinek



Molnár Hajnalka számára a gyermekek tanítása és bevezetése ebbe a világba igazi életél és öröm



Hajnalka immáron anyukaként, otthonában – élete legjobb formájában
Fotók: S. Tóttó Rita, Kőmíves András

való a versenyzés világa. Az előadóművészet azonban életérzés, olyan energia, amely feltölt, és ez mindenki lelkének jót tesz. Ezért is szeretnek annyira a gyerekek Hajni stúdiójában mozogni, ahol mindenki képességei és tudásszintje szerint jár egy-egy csoportba, és nem korosztály szerint. A közösség szintén fontos tényező itt, Hajninak ugyanis lényeges, hogy a diákok együtt is jól érezzék magukat nála. Az pedig, hogy kinek mikor ad a kezébe először tüzet, nagyon izgalmas kérdés a stúdióban.

Beavatás a tűz világába

— Az edzéseken mindig figyelem, kinek kezd annyira finomodni a mozgásrendszere, ami már az előadóművészet irányába vihető. Még nem az, de már láthatóan alakul benne annak a tudata, hogy a testünkkel beszélünk. Merthogy a technika fontos, de annál többre van szükség, azt kell elrejteni a tánc köntösében. Amikor tehát látom, hogy valakinél ez már kezd kialakulni, felajánlom a lehetőséget.

Az első tűzgyújtásnak van egy beavatási szertartása, amely mindig izgalmas, hiszen különleges atmoszférája van. A felkészítésben a beavatásra váró-

kat mindig segítik a nagyobbak, akiknek bátorító szavaiban Hajni mindig felfedezte saját korábbi tanításait. S ez az, ami igazán büszkeséggel tölti el a stúdióvezetőt, aki szerint ezért működik jól a csapatpszimbiózis, a közösség.

Jobb formában, mint valaha

Tavaly azonban gyökeresen megváltozott Hajnalka élete. Előtérbe került ugyanis a családalapítás, melyhez férje személyében tökéletes társra talált. 2021 nyarán Gárdonyiban, majd pedig augusztusban Székesfehérváron, a Királyi Napokon még fellépett, nagy pocakkal, ám akkorra Lolka — az azóta kibújt pici lány — már meghatározta a zsonglőr-kismama mozgásának maximumát.

Gyermekek első születésnapját 2022 novemberében ünnepelték. Az édesanya már nyáron igyekezett visszarázódni a mozgásba, ősz kezdete óta pedig már teljes erőbedobással végzi a munkát. S amikor kérdezem, a kislánya mikor csatlakozik a csapathoz, jön is az egyértelmű válasz. Hiszen már rég csatlakozott! — mondja Hajni mosolyogva: hiszen tudjuk, már anyuka pocakjában is a csapat része volt.

Tüzelek és huszárok közt

Látványos történelmi-turisztikai esemény a pákozdi csata felelevenítése minden évben

Pákozdi-Pátka-Sukoró háromszögben folyt az 1848-49-es szabadságharc első, a forradalom további kimenetelét befolyásoló csatája, melynek felelevenítése minden esztendőben látványos történelmi-turisztikai esemény szeptember végén.





A Velencei-tó térsége ma kétségkívül főképp a kikapcsolódás helyszíne a látogatók számára. Ám környezeti-termeszteti szépségei mellett történelmi szempontból is különleges helyszínné számít – az őszi időszakban is –, melynek felelevenítését a hagyományörzők szívesen és szépen emelték a történel-

mi-turisztikai szempontból vonzó látványosságok sorába. Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc első csatájáról és az azt megelőző, az ország politikai-katonai elitjét a térségbe vonzó haditanácsról van szó, amely Magyarország újkori történetének egyik meghatározó eseményeként a nemzeti

identitás egyik alapkövévé vált. Ezekről az eseményekről azonban nem csak a történelemtényekben olvashatunk a gyerekek – a pákozdi Katonai Emlékpark (KEMPP) által szervezett Honvédfesztivál keretében ugyanis megelevenedik a múlt. Magyar huszárok és császári csapatok csapnak össze, ágyúk dörognak, puskák villannak és hozzák ezáltal testben és lélekben egyaránt közel a ma magyar emberéhez a 174 évvel ezelőtti hangulatot, nemzeti érzést. Érdemes készülni – családilag – a következő évi nagy eseményre, mert akár esik, akár fúj, a császári csapatok a 175. évfordulón is összecsapnak 2023-ban, megelevenítve a Pákozdi csata örökké emlékeztető eseményét.

A történelemtényeken túl

A magyar gyerekek elsősorban annyit tudnak az 1848–49-es szabadságharcról, hogy az, önvédelmi törekvéseivel a polgári átalakulás megindítója, a nemzeti tudat része lett. Az 1848-as európai forradalmi hullám fő sodrása volt, s lényegében az egyetlen, amely sikeres katonai ellenállást tudott felmutatni. Levérni is csak Oroszország beavatkozásával sikerült.

Ám ezt a szabadságharcot megelőzte egy fontos politikai-katonai találkozó, az a bizonyos sukorói haditanács, melyre 1848. szeptember 28-án került sor a sukorói református templomban. Itt döntötte el az akkori politikum, katonai vezetés és a leköszönő, ügyvezető miniszterelnök, Batthyány Lajos, hogy ellenáll, küzdeni fog. Nem véletlenül áll a templom előtt Móga János altábornagy és gróf Batthyány Lajos szobra – érdemes helyiként és látogatóként is jobban szemügyre venni –, merthogy az altábornagy megfogadta Batthyány parancsát, és a független, magyar kormányra felesküdvé felvette a harcot a Jellasics vezette betolakodó csapatokkal szemben.

Pátka–Pákozdt között, völgyek-dombok magaslatain, a Mészeg-hegyen álltak egykoron a szabadságharcra készülő magyar nemzetért küzdő tüzezek, és innen irányították, figyelték a mozgást a fővezérek is. Ezek a helyszínek ma is mesélnek a múltról – a csata hátterében áll Miskahusár szobra, emlékeztetve a gyerekeket a huszár erkölcsi nagyságára. S itt láthatjuk minden évben a pákozdi csatát megelevenítő ütközetet is.

A pákozdi csatában a magyarok – tudatos politikai döntés okán – nem

támadtak, csak védekeztek: folyamatos tüzérségi ellencsapásokkal. Jellasics csapatai azonban ezeket nem tudták elhárítani, ezért háromnapos fegyverszünetet kértek. Móga János pedig hagyta, hogy a császári csapatok ez idő alatt Bécs felé elhagyják az országot.

Heves viták, megegyezés a harc előtt

Az 1848-as szabadságharc 174 évvel ezelőtti történetét így idézte meg a ma „Haditanácsán”, 2022-ben Molnár Krisztián, megyei közgyűlési elnök a sukorói református templomban:

„1848. szeptember 28-án, itt az Úr házában, Isten színe előtt tartotta a frissen szervezett magyar honvédsereg tisztikara a pákozdi-sukorói csatát előkészítő haditanácsot. A sukorói haditanácsban heves vita bontakozott ki. A haditanács során Móga János altábornagy felelőtlenségnek tartotta Jellasics seregének megtámadását, mivel szerinte a tizenötezer, rosszul kiképzett katona esélytelen az ellenség közel negyvenezeres hadával szemben. Mógát gyávának és hazaárulónak nevezték, aki válaszkép-



pen visszaadta tisztségét, és kardját az Úr asztalára tette. Erre reagált Batthyány Lajos, tájékoztatva a jelenlévőket, hogy Jellasics nem hajlandó tárgyalni, és rövid időn belül támadást kezdeményez. Így született meg a döntés, ha a támadás bekövetkezik, akkor ellenállnak. Erre

Móga a kardját visszavette, és vezényletével másnap a honvédség megverte a háromszoros túlerőben lévő ellenséget. Jellasics súlyos kudarcot vallott, célját, a magyar honvédsereg felszámolását és Pest-Buda bevételét nem tudta megvalósítani” – emlékezett az elnök,

rámutatva: a győzelemmel elsősorban erkölcsi és morális diadalt aratott a honvédsereg. Mint fogalmazott, a Pákozdi-Sukorói diadal a szabadságharc jelképévé vált, annak ellenére, hogy az ütközet nem tartozott a szabadságharc legnagyobb méretű csatái közé.



Fotók: S. Tóttó Rita



Társasági Vadászrandevú hetedszer: új fűszerek egy hagyományos világban

A VAD DICSÉRETE

Hetedik alkalommal rotyogtak a vadételek az üstökben 2022 őszén a kápolnásnéki Halász-kastély kertjében. Egy igazán különleges fogás nyerte el ezúttal a Társasági Vadászrandevú zsűrijének tetszését, melyet a Velencei-tavi Vadásztársaság készített el. A séf minden titkot elárult, így tudjuk, hová került a vanília, a füge vagy éppen a mangalica szalonna a dámhúsos raguval töltött tésztavulkánban.



Podhorszki István, Varga Tamás, Lipp Adrienn, Prohászka Béla és L. Simon László köszöntötte a vendégeket



Kondérban a vadhús – a fűszerezés a lényeg!

Szép őszi napra virradt az ország 2022. október 15-én, a VII. Társasági Vadászrandevú napján, amikor huszonegy főzőcsapat remélte, hogy az idei évben a legjobbak közé kerülhet az eseményen készített főztje. A Halász-kastély a régi főúri időkhez hasonlatos, sőt, még annál is nagyobb vadászati eseménnyel koronázta meg ezúttal is a szezon. L. Simon László házigazda, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója köszöntötte a résztvevőket: „Hét évvel ezelőtt együtt indítottuk el ezt a programot Radu Morarral, a Fishing and Hunting televízió tulajdonosával. A cél az volt,



Csemegék a nagy főzés előtt – az energiára szükségük is volt a szakácsoknak

hogy találkozzanak az aktív vadászok, népszerűsítsük a vadhúst, a vadgasztro-nómiát és hogy bepillantást nyerhesse-nek az érdeklődők a vadász kultúrába”. A szakértő és tapasztalt zsűri – Lipp Adrienn vadász, Varga Tamás kétsze-res olimpiai bajnok vízilabdázó, Pod-

horszki István polgármester – vezetője ezúttal is Prohászka Béla mestersza-kács volt, aki a vadhús szerelmeként boldogan érkezett most is.

– Számomra megtiszteltetés, hogy már hatodik alkalommal vehettem részt a Társasági Vadászrandevú ren-



Szívét-lelkét beletette minden résztvevő



Nem csak a belbecsre, de a külsínre is ügyeltek a vendégek a Vadászrendevún



deveznyén. A vadhús pedig olyan nem-alapanyag, melyhez itt minden szakács kellő tisztelettel közelített, s amely a régmúlt időkben különlegesnek számított — említette a megnyitóban is a zsűrielnök. — Valamikor még örültünk, ha egy fácánt kaptunk karácsonyra, melyből jó levest főzhattünk, mára azonban a vadétel könnyen válik akár a mindennapok részévé.

Minőségi rendezvény, gyönyörű környezetben — összegezte a Vadászrendevút a zsűrielnök, aki szerint lényeges volt az is, hogy a versenyző csapatok egyforma feltételekkel indulhassanak, így a húst is a szervezőktől kapták.

— Sokáig versenyeztem magam is, így tudom, mérlegelni kell, hogy legyünk-e bátrak, merészek, de az alapokat ismerjük, vagy maradunk a biztonsági zónában? Hiszen nem mindenki szereti a különlegességeket — tette hozzá Prohászka Béla, utalva az első helyezett

ételre, amely ezúttal igencsak eltért a megszokottól. — A szerencse az volt, hogy a zsűri minden tagja szerette, és ismerte az alkalmazott ízeket, fűszereket, ezért nyerhetett is a fogás.

De — tette hozzá —, bármelyik kóstolt étel megállta volna a helyét egy étteremben is — legyen az leves, pörkölt, velős töltelék, lecsókrémes vagy pirított finomság.

A nyertes: vadragu vadászrendevú-módra

Izgalmas és különleges ízeket hozott a versenyre a Velencei-tavi Vadásztársaság. Amely a zsűrielnök szavaival élve: nemcsak bátorak és kísérletezőkedvűnek bizonyult, de ismerték annyira a vadgasztronómia alapjait, hogy a legjobbhoz ki a különleges párosításokból. Vezetőjük Koszti András ex-velencei polgármester volt, akinek csa-



Egyik étel szebb, mint a másik



Vadhúsból izgalmas ételek készíthetők



patát Hauser László, Schutzbach Zsolt és Schmidt József, a vadásztársaság elnöke erősítette, segítőként pedig Nagy István és Csipő Krisztián vette ki részét a feladatokból.

A nyertes étel pedig nem más, mint vadragu vadászrendevú-módra. Koszti András elárulta azt is, hogyan készítette el az ételt:

— Olyan ragut találtam ki, amelyben nem volt sem vörösbors, sem fokhagyma, sőt, még fűszerpaprika sem! Kicsit mást képzeltem el, mint a megszokott, ezért egészen más fűszerekhez is nyúltam — mesélte a Velencei-tó magazin-nak a nyertes étel készítője.

A titkok nyitja

Az étel pedig az alábbi módon készült a VII. Társasági Vadászrendevún:

— Megpirítottam az apróra vágott 2 kilogramm dām húst, majd rátettem kilónként egy fej vöröshagymát, azt is apróra vágva. Ezzel együtt pároltam — nem pirítottam, majd tettem bele egyben, nem felvágva, 15 dekagramm mangalica szalonnát. Ettől kapott füstös ízt a ragu. Ezt követte egy 5 dekagrammos, két darabra vágott gyömbér, melyet negyed órán át pároltam.

Utána adtam hozzá egy kis üvegnyi szilvalekvárt, azt az igazi kemény, egy napon át főzött fajtát. Adtam hozzá házi sűrített paradicsomot, amely természetesen héj nélkül készült. Egy darab egész fahéj is került bele, valamint két babérlevél, zöld pesto, egy marék szárított vargánya, 30-40 dekagramm apróra vágott nyers füge és nagyjából ugyanennyi, szintén apróra vágott csi-

perkegomba. Ezeket fél liter vízzel felöntöttem s bő egy órát főztem.

A szakács hangsúlyozta: azért párolta a hagymát, hogy krémes legyen a szaftja. Amikor pedig elkészült, 40-50 dekagramm sütőtököt apró kockára vágta, és „ressre” pirították egy pici vajon. Az elkészült sütőtököt ekkor félretették, és következhetett a fogás másik része, a tészta.

Elismerő oklevelet is átvehettek a vendégek ezen a napon

— Egy másik edényben kifőztem a rövidmetéltet, melyet utána vajon és vanília aromán kicsit megsütöttem, és tettem rá darált diót, porcukrot — árulta el Koszti András, aki az édes tészta-halom közepébe töltötte a ragut, amit addigra már összekevert a sütőtökkel. Így készült el a vulkán-konceptió.



A nyertes csapat a házigazdával — középen a magasba emeli a kupát Koszti András

Vagány bisztró a tó partján

Csipetnyi lazaság, nemzetközi minőség a Groenk deliben

Amikor a Groenk Delibe csöppen az ember, úgy érzi, éppen ilyennek kell lennie a valódi velencei-tavi gasztrohangulatnak. Laza, mégis minőségi hely, ahol helyén van a dizájn, az étel és a vendéglátók szíve. Juhász Emesével beszélgettünk, aki férjével, Turi Balázssal álmodott nagyot és hozta el Velencére mindennek a javát abból, amit 10 év alatt megtapasztaltak.



Juhász Emese mindig előre tekint – a Groenk jövőjének alapja a közösségi tér, amit terem



Fotók: Kórmives András

Már a név is különleges – mindenki megakad rajta a szeme

Már a neve is olyan különleges, szokatlan, nem csoda hát, ha felkelti az érdeklődők figyelmét a Groenk Deli Velencén. A háziasszony, Juhász Emese meleg szívvel fogad, s meséli el az ő különleges történetüket. Emese és Balázs otthona ma már a Velencei-tó, ahol megalapozták azt a jövőt, amit nem csak maguknak szánnak, de a helyi közösségnek is szívvel-lélekkel ajánlanak. A hely, amely delikatesz, bisztró és étterem is egyben, ugyanis nem egyszerűen egy vendéglátóegység, ami kiszolgál.

– Ez egy olvasztótégely, közösségi tér – fogalmaz Emese. – Annak, hogy az emberek itt jól érzik magukat, beszélgetnek, találkoznak, elsősorban az az oka, hogy mi is mindig itt vagyunk. Hiszen nagyon szeretjük ezt a történetet. Mert ha valamit szívvel-lélekkel viszel, nem csak a „biznisz” miatt, akkor azt nagyon megérik az emberek. Másrészt szerintem erre a típusú helyre, ahol aktív közösségi életet élhetnek

a helyiek, nagyon ki volt éhezve a Velencei-tó lakossága.

2021 májusában nyitottak, s már akkor látták, hogy vendégeik java része olyan helyi, aki 10 éven belül költözött a térségbe s igénye volt minőségi gasztronómiára. – Szerintem ebből a szempontból mi vagyunk a legjobbak a környéken – szögezi le Emese, aki 10 éve Budapesten és külföldön dolgozik a „csúcsgasztronómiában”, egy ismert étteremlánc marketing-kommunikációs vezetőjeként. Emese pörgős, nyitott személyisége és Balázs csendes, tevékeny konyhai jelenléte biztos recept a sikerhez.

– Azt vettem észre kezdetekkor, hogy társas magányban ülnek itt az emberek. Érkeztek családok, párok, ám nem ismerték egymást, holott mindenki itt lakott, s valószínűleg azonos érdeklődési körrel rendelkeztek, hiszen ide jártak hozzánk rendszeresen. Én viszont mindenkit ismertem. Így tavaly

szeptemberben elkezdtem rendezvényeket szervezni, amelyek azóta is népszerűek. Hetente vannak borklubjaink, sörklubjaink, minden hónapban van whisky kóstolónk, gínestünk is. De tematikus vacsorákat, beszélgetős esteket szintén rendezünk kéthetente, melyekre ismert embereket hívok meg. Ez is bevonzotta a közönséget. Az élő példája annak, hogy ez mennyire jól működött, az, ahogy például az ültetési rendemet fogadta a közönség. Rendszeresen azt

csináltam ugyanis, hogy nem elszeparált asztalokhoz ültettem a vendégeket, hanem összeültem őket. Többen is így ismerkedtek, barátkoztak össze, sőt, vannak, akik azóta már a Groenken kívül is összejárnak.

Ezt érte tehát közösségi tér, kohézió alatt Emese – hiszen amellett, hogy jót esznek, isznak itt az emberek, közösségek is születnek. A katalizátor pedig láthatóan ő maga. – Tök laza hely – teszi hozzá, ahogy azt is: – Hozzánk, a fér-



A Groenk jelentése is érdekes. Az utolsó betű, a 'k' nélkül zöldet jelent hollandul. Előzménye természetesen a holland kapcsolat, ahol cége volt Balázsnak. Csak a hangzás miatt jött ez a név, amelyet a gyümölcs nagykereskedés is viselt még a delikatesz üzlet előtt. „A 'k' betű pedig csak úgy jött. Így neveztük el a webshopot, de akkor még azt gondoltuk, hogy rövidtávú dolog lesz ez. Innen indultunk, ám a flow vitt minket előre” – meséli Emese.

Így készül a Groenk burger



jemmel, nem is illik a formális, feszes vendéglátás. Ez egy igazi deli, ahol egyszerre főzzük a kávé, készítjük az ételeket, mindig van kellemes háttérzaj. Külföldön élő vendégektől kaptam már meg azt, hogy olyan, mintha Franciaországban lennének.

Ehhez kellett a tapasztalat, a jó ízlés, a lazaság és persze az a kapcsolatrendszer is, amellyel a házaspár elindította ezt a különleges vállalkozást a tóparton.

– Rengeteg éttermet nyitottam munkám során, külföldön, Magyarországon egyaránt, hiszen gasztronómia marketinggel foglalkozom. Éppen ezért, mert beleláttam, mindig azt mondtam, hogy én magamnak soha nem nyitok éttermet, mert az teljes elköteleződést kíván, 0-24 órában. A Covid miatt azonban a férjem vállalkozását teljesen át kellett alakítani, mert rendkívüli módon érintette a lezárás. Zöldséget, gyümölcsöt szállított éttermeknek, irodaházaknak, ám mindenki bezárt. Egyik hétről a másikra nulla forgalma lett, úgy, hogy közben ott volt a raktárkészlet, a munkaerő, az autók, minden, s azon gondolkodtunk, mit csináljunk vele. A lezárás előtt, egy óra leforgása alatt eldöntöttük, hogy összerakunk egy webshopot és elkezdünk Budapesten házhoz szállítani magánszemélyeknek, s majd valami lesz. Pár nap alatt összeraktam a webshopot – mázli volt, hogy marketinggel foglalkoztam, így viszonylag értettem hozzá –, és azt vettük észre, hogy rendkívüli módon beindult az első lezárás alkalmával. Az újraindítás után azonban csökkent az érdeklődés, így hektikussá vált az üzlet. Most 4 éve,

hogy a Velencei-tóhoz költöttünk, s azt gondoltuk, hogy mivel nem csak zöldség-gyümölcs volt a kínálatunkban, hanem egyre több delikát termék is, nyissunk egy kis delikát üzletet. Arra számítottunk, ha jópofán csináljuk és van mellé kávé és sütemény is, akkor az biztosan jó lesz. Reméltük, majd ez is kialakul. A férjem hamar meg is találta ezt az ingatlant, ami kiadó volt. Komoly meglepetés része volt az épületnek, ami jó volt, mert a férjem nagyon jól főz, vendéglátóipari főiskolát is végzett, édesapja szintén éttermet vezetett a 80-as, 90-es években Budapesten. Így arra gondoltunk, hogy én értek a gasztronómiához marketing és operációs oldalról, ő pedig majd főz. Jól el-leszünk mi így ketten. Ennél jobban ebben az időszakban nem lehetett tervezni előre.

Ahogy elkezdtek felújítani, s kialakítani a delikátot, tovább bővítették a kínálatot: először hamburgert ajánlottak, majd összeállítottak egy étlapot. 2021 áprilisában nyitották újra az országot, májusban nyitottak ők is, mégpedig összetett koncepcióval:

– Sokféle delikát termékünk volt, friss zöldség és gyümölcs, plusz még az étlap. Az egy év alatt azonban kikristályosodott, hogy nekünk nem a delikát lesz a fő vonal, hanem a bisztró. Vagyis enni, inni és közösségi életet élni jönnek hozzánk. Le is építettük a delikát kínálatunkat, néhány alap termék maradt, sonka, sajt, tartós élelmiszer és bor. Azt gondolom, hogy nekünk az erősségünk mindig is az volt, hogy gyorsan tudtunk reagálni a fogyasztói igényekre és a hirtelen érkező változásokra – mutat rá Emese, s közben már érkezik is



a Groenk különleges teája: hibiszkuszvirágok áznak a rózsaszínesező forró vízben. Fanyar, egzotikus illata-íze varázslatos. – Ilyen volt például a teakínál kialakítása is. Összesen háromféle teát kínálnak, de abból a legjobbakat. Szűrtecsapvizet szolgálunk fel és nincsenek műanyag palackos üdítőink. Egy féle magyar tonikunk van, kézműves sörök és borok tekintetében azonban továbbra is erősek vagyunk. Azt szoktam mondani, kis pincészetek nagy borait kínáljuk, az ország minden régiójából. Így természetesen a közelből – Pázmándról és Nadapról is – mondja a háziasszony, akinek férje készíti azt a házi májpástétomot lilahagyma lekvárral, amelyhez meleg barna kenyeret szolgáltatnak fel. Mintha egy gasztromagazin címlapjára csöppentünk volna. Csodálatos párosítások valóban minőségi alapanyagokból. Az étlapra tekintve a többi is ilyen.

– A házi májpástétom kulcsétel, imádják a vendégek. De erősek vagyunk burgerekben is, az országos válogatásban ma már szinte mindig szerepelnek a burgereink a top10-ben. Brutál jó – mondja Emese. – Férjemnek ez a szenvedélye, s azt gondolom, mostanra megtalálta azt, amit csinálnia kell.

Mint megtudom, alapja a jó minőségű hús, amely legalább hat hétig érlelt marhából készült. Nem melleleg, a bucit is házilag készítik és faszenes grillen sűtik meg. Ez ad egyfajta extra ízt az ételeknek. Ugyanis már minden ebben készül, ami a kínálatukban szerepel: a tésztától a lecsón át a paprikás krumplig. A titok azonban, amiért jönnek hozzájuk – Budapestről és a térségből egyaránt –, ennél sokkal több, de azt már érezni kell – a hely, a tartalom és a Groenk gasztronómiája önmagáért beszél.



Szinte mindig készülnek valami finom újdonsággal



Vitorlás zsűri 1943-ban. Balról 2. Zettner, jobb szélen Dékány András, mellette Pirkner

Kárpáti Miklós

HAJÓGYÁR A KASTÉLYBAN

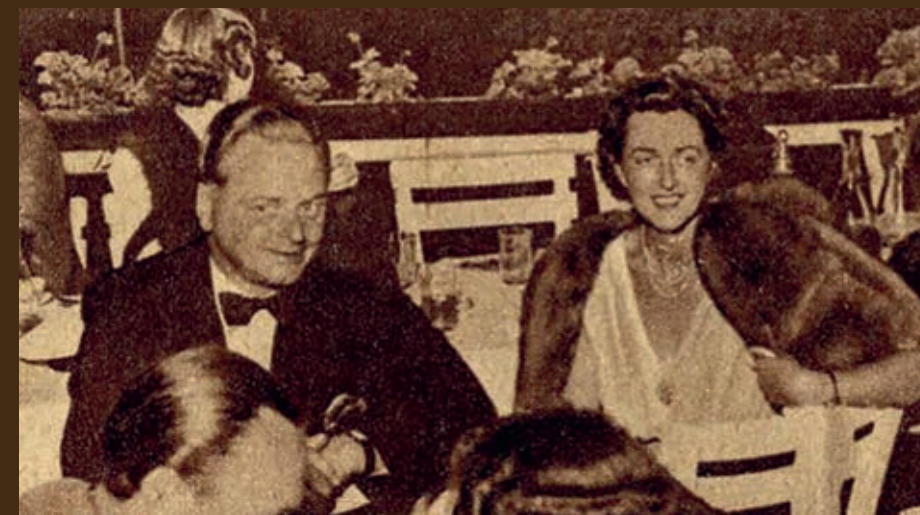
A velencei tóparton áll egy kastélyépület. Nagy, világos falfülete a tó minden pontjáról látszott – míg aztán, száz év után a Korzót elé nem építették. Az egykori Wickenburg-kastélyról van szó, amiben jelenleg a Helios Hotel működik. Történelmünk vargabetűi valamennyi tókönyvéki kastélynak hányatott sorsot juttattak, de ennek még különösebb a története, ugyanis a háború alatt balatoni és Velencei-tavi vitorlásokat, csónakokat gyártó üzem működött benne. A Velencei-tónál ma két hajógyár is működik, kevesen tudják, hogy tevékenységük nem előzmény nélküli, nyolcvan éve alapították elsőt.

Kastély – gyár

Hogyan jut eszébe valakinek egy kastélyt gyárrá alakítani?

Ugyanebben a lapban korábban már írtam a vitorlászás kezdeteiről, s ez a történet annak valamiképp a következménye. A húszas évek elején-közepén vágott bele néhány megszállott fiatal, lassacskán aztán egy kis létszámú, de összetartó vitorlás közösség alakult ki klubbal, infrastruktúrával és nem utolsósorban kiválóan szereplő versenyzőkkel. Az üdülőtellek kimérése és eladása ugyan az alsó középosztályt célozta meg, de a jobb anyagi körülmények között élő, a tavon már korábban vitorlázó sportemberek is nyaralót vettek, megtelepedtek.

A szóban forgó kastély a két világ-háború között a tengerhez sok szállal



A Pirkner-házaspár (Színházi Élet)

kötődő gróf Wickenburg István, nyugalmazott fiumei kormányzó (majd özvegye és leánya) tulajdonában volt. Wickenburg, ha nem is kezdeményezőként, de a velencei klub alelnökeként maga is részt vett a tavi vitorlászás elterjesztésében. Mindenesetre a Wickenburg-család és a VVYC tagjai között jó személyes kapcsolat alakult ki, ami a jelek szerint a gróf halála után sem szűnt meg.

A háború alatt az özvegy grófné és leánya egyre nehezebben tudta fenntartani a kastélyt s felmerült, hogy eladnák.

Ekkor, 1943-ban lépett színre két fiatal, a negyvenes évei elejét taposó és gazdasági téren sikeres férfi, akik a harmincas évek elejétől vitorláztak a Velencei-tavon: Pirkner Ödön és Zettner Jenő. Mindketten az elsők között építkeztek Velencén, azt biztosan tudjuk, hogy Zettner villája a Petőfi utca elején állt, közel az állomáshoz és a vitorlás sporttelephez, valószínű, hogy Pirkneré is arrafelé volt.

Pirkner és Zettner

A két férfi közös cége, a Pirkner és Zettner az irodagép-kereskedelemben (mellékesen svéd csapágyak forgalmazásában) tevékenykedett, világelső svéd, amerikai, később olasz márkák vezérképvisletét is ellátta – ez a korabeli „csúcstechnológia” a cég vezetőinek jó anyagi körülményeket biztosított. Kitüntetések, címadományozások jelezték, hogy a gazdasági életben betöltött szerepük társadalmi téren is kamatozott.

Nagy szerepet játszottak abban, hogy a neves fővárosi klub, a MAC a negyve-

nes évek elején átvette a korlátozott lehetőségekkel rendelkező VVYC-t és így a MAC velencei-tavi vitorlás szakosztályában is irányítói poszthoz jutottak. Saját bevallásuk szerint már régóta hiányoltak egy olyan műhelyt, ami sérülékeny hajóik nagyobb javítását, esetleg újjak építését helyben elvégezné.

Az ő cégük vásárolta meg a Wickenburg-kastélyt 1943 nyarának végén.

Érdekes kérdés, miért a kastélyt vásárolták meg és alakították üzemmé? Egy part menti telek megvásárlásával és barakkok építésével valószínűleg olcsóbban jöttek volna ki. Az okokat csak

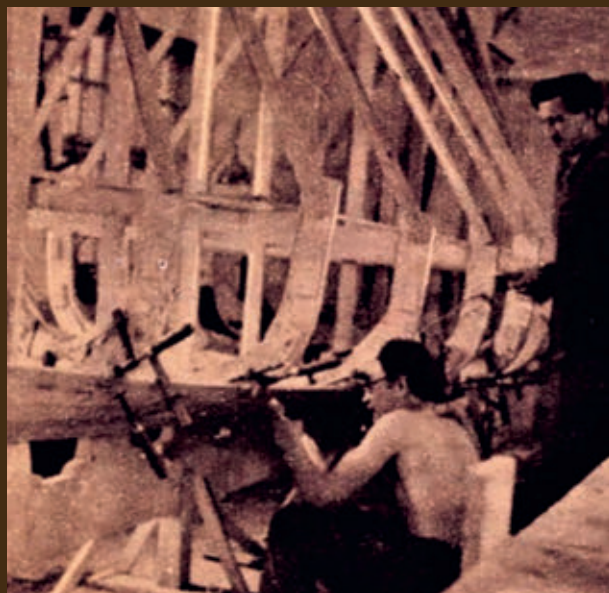


A Wickenburg-kastély és a kisvelencei vitorlástelep



A Wickenburg-kastély a harmincas években

találgathatjuk, de viszonylag sok érv szólhatott az előbbi megoldás mellett. Először: a vízjárás kiszámíthatatlansága, az üzem működését a rendszeres áradás akkor is hátráltatta volna, ha vállalják a csarnokok alapjának megemelését. Ezzel szemben a Wickenburg-kastély a domboldalba épült, az áradás sohasem érte el, ugyanakkor közel is volt, a tótól csupán a Tópart utca választotta el. Másodsor: a jelek szerint a megvásárlás egyben befektetés is volt, hiszen, ha az üzem mégsem rentábilis, egy kastély könnyebben értékesíthető, mint egy ipartelep. Harmadsor: a Pirkner-házaspár azonnal beköltözött a kastély tóra néző szárnyába, így nyaralójuk feleslegessé vált. Talán az sem volt mellékes, hogy a környékbeli asztalosmesterek, a betanított munkásokat a lakott helyhez közeli munkahelyre könnyebb volt toborozni.



Munka a gyárban: túrajolle palánkozás



A kastélyépület a háború után

Kastélyból üzem

A megvásárlás után üzemet alakítottak ki a kastélyban. A kastély eredeti, érdekes pártázatának megszüntetését, a tető átalakítását a háborús sérüléseknek és az 1958 augusztusi tűznek tulajdonítják, de Pirkner a Képes Sportban arról beszél, hogy a kastély egy részét átépítve, kibővítve, sőt bontva hozták létre a Velencei Ipartelepeket. Nincs kizárva tehát, hogy jellegzetességeinek egy részétől már az 1943-as évben megfosztották — bár egy költségben-hásonban gondolkodó üzletembertől idegen a díszítmények öncélú eltávolítása. Erről az átalakításról csak Pirkner elbeszéléséből tudnánk, ha a véletlen nem őrizte volna meg a Fővárosi Levéltárban egy három részből álló alaprajzi vázlatot. Ez a kastélykert felmérését doku-

mentálta, elsősorban a kastélypark fáit, bokrait vette számba, de szerencsénkre a parkot határoló épületeket is felvázolta a rajzoló, a bennük található helyiségekkel együtt.

A skicc sok információt rejt, így láthatjuk a gyár műhelyeinek elhelyezkedését (romos állapotban ma is állnak a telek hátsó végében) és kikövetkeztethető belőle, hogy a tóra néző szárny továbbra is lakóépületként szolgált, a gyár csak a tóra merőleges szárny egy részét vette igénybe. Érdekes a kastély északi fala mentén kialakított út (ma már a szomszéd telek része), ami lehetővé tette, hogy az anyagok beszállítása, és a kész termékek kiszállítása ne zavarja a kastély lakóit, emellett így meg lehetett őrizni a kastélypark nagy részét. Ez az út csúszdaként is funkcionált az elkészült hajók vízre bocsátásakor, hiszen, mint már írtuk, az utat keresztezve azonnal a meredek tópartra juthattak a csónakok, vitorlások.

Pirkner a már idézett beszélgetésben elmondta egy érdekes ötletet is. Munkásainak lehetővé tette a rendsze-

res vitorlázást, ami a kikapcsolódás mellett a munkában is gyümölcsözőtt, hiszen a vitorlázás közben hajóépítéssel kapcsolatos ötletek, újítások is születtek.

Nem „kisüzem”

Ne valami kisüzemre gondoljunk: a gyárban 200–240 embert foglalkoztattak, köztük sok nőt, a férfiak közül az ifjabb korosztály nagyobb része a keleti fronton harcolt. Ekkora személyzetnek természetesen nem adhatott folyamatos munkát a hajóépítés és -javítás, ezért kiegészítő tevékenységként svéd szabadalom alapján kész, elemes faházakat is készítettek, de a háború adta lehetőséget is kihasználták. A fafeldolgozásnál maradvá 1943 decemberében ajánlatot adtak a magyar hadseregnek, M43 mintájú magvas gránát faládákra és — igaz a tervezett árnál jóval olcsóbban — elnyerték a megbízást 500 db legyártására, ami a bevétel mellett hadiüzemi besorolást is jelentett, annak minden előnyével.



Stég a kastély előtt



Az épület az 1958-as tűz után

1944 februárjában kibővítették a tevékenységi kört épületfa-, tűzifa, valamint szénkereskedelemmel is. Ezzel a nagy múltú kápolnásnéki Deutsch Miksa fateleppel konkuráltak — ami aztán oda vezetett, hogy a zsidók júniusi elhurcolása után, júliusban Pirkner Ödönt rendelte ki Thaisz Andor alispán a konkurens cég irányítására, mint a szakmában működő helyi személyt. Nyilván nem volt Pirkner ellenére a dolog, erőszakkal senkit sem kényszerítettek jól menő cégek átvételére, használatnak lefőlözésére. ... Ez azonban, amelllett, hogy erkölcsileg vitatható lépés volt, később egyértelműen rossz döntésnek bizonyult, hiszen a felelősségre vonástól való félelem miatt távozott

nyugatra a háború után Pirkner. Vállalkozótársa, Zettner Jenő nem vett részt a Deutsch-cég irányításában, ő itthon maradt.

Nincs adatunk arról, hogy a velencei hajógyárban hány vitorlás, hány csónak készült, mindenesetre 1944 májusai elhurcolása után, júliusban Pirkner Ödönt rendelte ki Thaisz Andor alispán a konkurens cég irányítására, mint a szakmában működő helyi személyt. Nyilván nem volt Pirkner ellenére a dolog, erőszakkal senkit sem kényszerítettek jól menő cégek átvételére, használatnak lefőlözésére. ... Ez azonban, amelllett, hogy erkölcsileg vitatható lépés volt, később egyértelműen rossz döntésnek bizonyult, hiszen a felelősségre vonástól való félelem miatt távozott

Közeledett a front

A front közeledtével a tulajdonosok egyre kevesebb időt töltöttek Velencén, az ősz folyamán az üzem irányítását is egyre alacsonyabb rangban álló alkal-



Munka a gyárban: munkálányok csónakot tataroznak



A kastélyépület ma

mazottaikra bízták. Zettner augusztus végén, jó érzékkel kisvelencei villáját eladásra hirdette.

A harcok során a kastélyüzem előtt húzódó, stratégiai fontosságú Tópart út a támadásban és védekezésben is szerepet játszott, a kastély is többször gazdát cserélt a téli hónapokban. Legkevésbé készülhetett, mindenesetre 1944 májusában több is épült egy időben, és a jelek szerint a munkák a nyár folyamán és ősszel is folyamatosak voltak, hiszen a harcok idején is több félkész hajó állt az üzemben.

A gyár helyreállítására már nem került sor. Pirkner, nyugatra menekült, a cégeiben a válóféltben lévő felesége lépett a helyére, de Velencével nem foglalkozott. Zettnernek minden idejét lefoglalta a fővárosban lévő érdeklőségeik újraindítása, és a konkurencia politikai támadásainak kivédése.

Politikai változások

Nagyobb politikai változások idején ugyanis akadnak olyan gazdasági szereplők, akik az új politikai kurzus adta hátszéllel igyekeznek konkurensüket kiszorítani a piacról, s a háború utáni igazolási eljárások különösen kedveztek az ilyen próbálkozásoknak. Ez történt a Pirkner-Zettner-céggel is. Néhány névtelen irodagépés, a baloldali Szabadságban megjelent cikkben a céget és vezetőit nyilasoknak nyilvánította ... A vádaskodás ugyan nem tudta Zettner igazolását megakadályozni, de óvatosságra, a velencei üzemmel kapcsolatos konfliktusok kerülésére készítette.

Valószínű persze, hogy enélkül sem történt volna meg a hajógyár helyre-

állítás. A szervezett vitorlázás jó időre megszűnt a tavon, új hajókra nem volt szükség, a halászkok, horgászok csónakjait a helyi asztalosmesterek is elkészíthették, faházakra sem volt fizetőképes kereslet, nem is beszélve a lözseresládáról. Nem volt érdemes a vágatató infláció idején beruházni a helyreállításba, a géppark pótlásába, a munkások alkalmazásába. A kastély és az üzem gazdátlanul állt, kinézték ugyan pártszékháznak, szövetkezeti asztalosüzemnek, de a központi akarat másként döntött.

A hajókészítés vége

Hajót, csónakot soha többé nem készítettek itt. A tavi hajógyártás a magánvállalkozások indulásával kezdődött és tart a mai napig, persze más helyszínen és függetlenül ezektől az előzményektől.

Magát a kastélyépületet a negyvenes évek közepén létrehozott Állami Hal- és Nádgazdaság (a későbbi Nádüzem) kapta meg, így működött évtizedekig. A rendszerváltás környékén szerezt meg aztán a VIB-alapító Springer Ferenc Pro Rekreatione Alapítványa és alakította szállodává. Sajnos többszöri renoválás után sem kapta vissza eredeti külsejét, de klasszikus formájával, arányos tömegével így is jól ellenpontozza az előtte felhúzott Korzó beton-tömbjét.

Őrzi a múltat — benne a helyi hajóépítés kezdeteit.

Források: saját kép- és dokumentumgyűjtemény, a Fővárosi Levéltár vonatkozó iratai, Virág: Fejér megye kastélyai (2002), Kupi: Város volt... (2004), Arcanum Digitális Tudománytár, Hungaricana, egyéb internetes források.



Legenda a dinnyési földek alatt

Ma már nem csak legenda, hiszen a 21. századi technika is kimutatta, hogy volt egykoron egy középkori templom Dinnyésen, melynek maradványait évszázadok óta őrzi a föld. A régészek már 2021 óta ismerik pontos helyét és elhelyezkedését.

A föld mélye őrzi azt a középkori dinnyési templomot, amelynek múltja évszázadok óta homályba vész, ám amelyet a ma kutatói ismét felfedeztek. S noha maradványait továbbra is a föld mélysége rejtje és óvja, egyre több mindent tudnak róla a szakemberek. L. Simon László, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója körvonalazta a tudnivalókat:

— A radarmérés alapján egy nagyméretű, kétperiódusú templomról van szó: az Árpád-kori félköríves szentélyzáródású, 11 méter hosszú templomot gótikus stílusban építették át, a hajót és a szentélyt egyaránt meghosszabbítva. Ekkor egy nyugati tornyot, és egy déli bejárat építményt is kapott a templom, a két előbbi támpillérekkel. Az így létrejött nagyméretű — 25 méter hosszú — épület alapfalai nagyon masszívak, a felszíntől fél méterre már érzékelhetők, és több mint 2,5 méter mélyre nyúlnak

a jelenlegi talajban. Körülötte szabályos kör alakú cinteremfal rajzolódik ki, déli részén kissé elnyúlva.

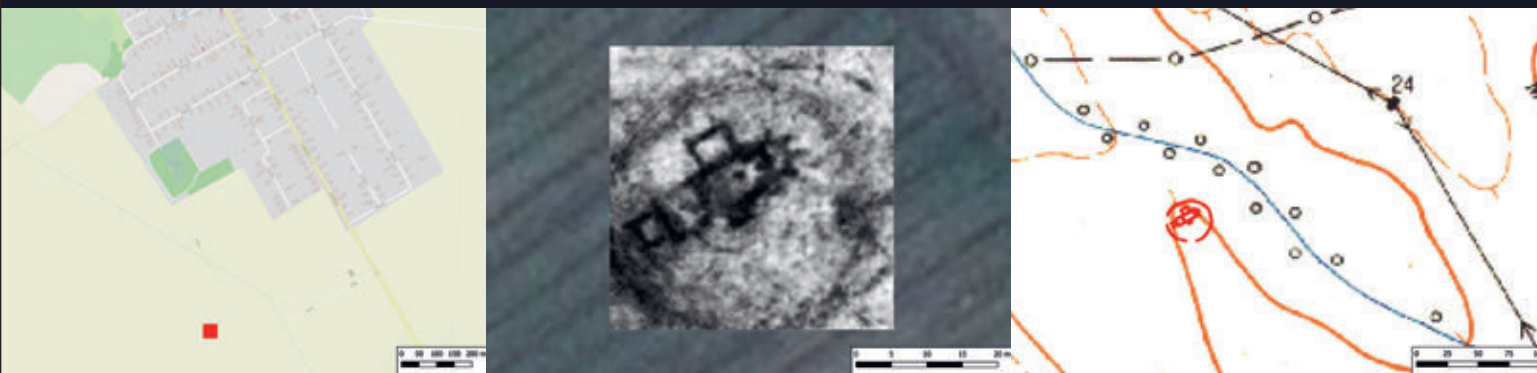
Megkerestük hát a részletekről a Szent István Király Múzeumot, melynek munkatársai pontosan ismerik azokat, hiszen maguk is jártak a helyszínen. Dr. Reich Szabina régész úgy fogalmazott: a Dinnyéstől délnyugatra fekvő külterületen az előzetes régészeti kutatások egy középkori templom és a hozzátartozó temető meglétét igazolták. 2021 októberében Dr. Stibrányi Máté vezetésével a Várkapitányság Nonprofit Zrt. munkatársai geofizikai felmérést végeztek egy nagyjából 40x40 méteres területen, ahol az egyházi épületet sejteni lehetett a talajművelés során felszínre került köttérmelekek és emberi maradványok alapján.

A lelőhelyet a Községi Régészeti Program keretén belül terepbejárással

egybekötött fémkeresővel is átvizsgálták a Szent István Király Múzeum szakemberei, dr. Reich Szabina irányításával. Az előzetes kutatási eredményekre támaszkodva pedig élénk táru az épület csodálatos múltbéli élete: egy több építési periódusú templom rekonstruálható a cintermét — azaz temetőt — körítő árokkal együtt. Grafikák ugyan még nem állnak rendelkezésre, de ha becsukjuk a szemünket, láthatjuk a korai, egyhajós, félköríves záródású szentéllyel rendelkező épületet, melyet a későbbiekben átépítettek, és gótikus, támpillérekkel megerősített szentéllyel látták el, valamint a hosszát is megnövelték. Így jött létre a 24x9 méteres, akkori léptékel mérve hatalmas épület.

Ekkor vagy ezt követően a hajó nyugati oldalához egy támpilléres tornyot is emeltek. Az északi oldalán nagymé-

retű sekrestye, déli oldalán egy kisebb bejárat előépítmény sejtethető a felmérési kép szerint. A templom azonosítását illetően egy 1484. évi oklevél volt a szakemberek segítségére, amely a veszprémi vikárius Dynnyesmed plébánosát említi. Dr. Reich Szabina elárulta: a templomtól északnyugatra nagymennyiségű középkori, 15. századi kerámialelet került elő a terepbejárás során. Elképzelhető, hogy a település ezen a részen keresendő, melynek tisztázásához további kutatások szükségesek. A templom és a temető területén elsősorban pénzérméket találtak, melyek az elsődleges adatok alapján többségében késő középkori darabok. Az egyházi épület használata valószínűleg a török hódoltság idején szakadt meg, és kezdődött el a pusztulása.



Forrás: Dr. Stibrányi Máté-Klembala Zsombor: „És sötétség borítja még a nevét is” mottójú, az „Elpusztult középkori templomok régészeti geofizikai kutatása Fejér megyében” című munkából



Fotó: Kómvics András

Sportból hozott muníció

Kapócs Anikó olimpikon átevezi magát az élet nehézségein

Igazán természetközeli, a szó jó és pozitív értelmében is munkáscsaládból származik Kapócs Anikó, aki a Velencei-tótól indult s két Olimpiáig is eljutott. Élete és eredményei a legjobb példák arra, hogy a nehézségeket ne kudarcként éljük meg, hanem olyan hajtóerőként, amely munícióként szolgálhat egy életen át. Anikó ma is Velencén él, gyerekeknek, felnőtteknek segít a testi-lelki fejlődésben, és persze az evezés sem maradhat ki az életéből.

Egy életen át meghatározó tényező egy sportoló életében az, amikor kijut az Olimpiára. Már maga az odavezető út is minden fiatal és profi sportoló számára rögzös, az pedig, hogy utána valaki hogyan tud profitálni a sportmúltjából, újabb izgalmas kérdés. Kapócs Anikó evezős olimpikon is olyan személyiség, aki tudatosan építkezett abból a gazdag tapasztalásból, melyet választott szakágába adott számára. Anikó azonban nem csak, hogy a Velencei-tótól indult, de attól valójában soha el nem szakadt. Ma is rendszeresen lejár evezni a tóra — meséli a Velencei-tó magazinnak.

— Születésem óta Velencén élek, a Velencei-tavon pedig 16 éven keresztül aktívan sportoltam. Evezősként — mint az ifjúsági, majd a felnőtt válogatott tagja — két Olimpián és több világbajnokságon képviseltem a magyar színeket. A sport iránti szeretetemet kitörölhetetlenül belém ivódott — mondja Anikó, hozzátéve, hogy számára a mozgás napi szinten ad örömet, teljességet a mindennapokhoz.

A természet szeretetét otthonról hozta

— Édesanyám Sukoróról, édesapám Perkátáról költözött ide a 40-es, illetve a 60-as években, és ők már itt, Velencén találkoztak. Hárman vagyunk testvérek, én vagyok a legfiatalabb a családban. Ide jártam általános iskolába, gimnáziumba pedig Székesfehérvárra. Szüleim

mezőgazdasággal és fuvarozással foglalkoztak. A 80-as évek közepére szinte egyedüli család voltunk a környéken, akiknek teheneik, lovaik voltak — meséli dióhéjban élete fontos kezdeteit Anikó, azért, mert — mint mondja —, mintaként átörökölte szüleitől a föld szeretetét, annak megbecsülését, a természet tiszteltetését, a természeti kincsek ártmentését. — Családommal ma is magunk termeljük meg a számunkra szükséges zöldségeket, gyümölcsöket nagy részét.

Megtalálta magát

A tóparti család életében szinte természetes volt, hogy ha sportról van szó, akkor az valamilyen formában kötődik



Kapócs Anikó ma is a Velencei-tónál él, itt találta meg élete második hivatását is



a vízhez: – Nővérem kezdett el evezni, ő vitt le az agárdi VVSI-be, akkor 13 éves voltam. Egy befogadó közösségbe kerültem, melyben magamra találtam, megszerettem az evezést, és egy életre szóló szerelemmé vált számomra.

S még ha hosszú évek ki is maradtak Anikó életében az evezés terén, a sport

iránti vonzódás abszolút kitörölhetetlenül benne maradt. És mindig, újra s újra evezőt ragadott. A kezdetekkor azonban számára nem volt olyan egyszerű az edzéssel járó munka, mint sok más gyereknek. – Három dolgot kellett egyeztetnem: a sportot, a tanulást és a szüleimnek való segítséget. Az állatok

gondozásából, a mezőgazdasági munkából ugyanis épp úgy ki kellett vennem a részemet, mint korábban, ám ezt nem kényszerből tettem, számomra ez volt a természetes. Az edzőm tett is egy megjegyzést serdülő koromban, hogy hát igen, ez a kislány vihetné többre, de olyan ritkán jár edzésre. Tény, nekem otthon is volt feladatom, kevesebbszer jelentem meg az edzésen, mint mások. De azért mondhatom, így is rendszeren edzettem, amikor csak tehettem biciklivel jártam át edzésekre Agárdra, vagy az északi evezős pályára, és a mezőgazdasági teendők is erős fizikai munkával jártak, ez pedig mind csak növelte a sportteljesítményemet.

Harc vidék és főváros között

1987-et írunk, ekkor már a felnőtt válogatott tagjaként lapátolta magát előre a vízben, célként lebegett előtte a következő Olimpia.

– A budapesti kontra vidéki egyesületek harca nagyon éles volt abban az időben. Ebből fakadtak az akkori nehézségek is. Én voltam az ötödik legjobb '87-ben, helyettem mégis egy olyan lányt akartak betenni olimpiai tartalék-nak, aki egy pesti egyesület versenyzője volt. Engem, „vidékit” szinte le is írtak. Ez a számomra igazságtalanul meghozott döntés oly mértékben felvertezt engem, hogy a kemény téli alapozó edzések után tavaszra nem csak visszaszereztem a pozíciómat, de a harmadik legjobb lettem a válogatón.

Biztos lett tehát a helye az Olimpián. Anikó azóta is gondolkodik azon, vajon, ha öt választották volna meg már a lelegején olimpiai tartaléknak, akkor hogy alakul a jövő? – Megeshet, ha nem 'szívom fel' így magam, akkor nem kerülök be az olimpiai négy pár evezős hajóba. Nagyon kemény jel volt nekem ez az életben, sokszor eszembe jut ez a helyzet. Ilyenkor mindig arra gondolok, valójában a kudarcok és a nehézségek



ségek sok lehetőséget tartogatnak az ember számára. A továbblépés képessége, a célra való összpontosítás pedig komoly energiákat mozgósíthat az emberben – vallja Anikó.

Az Olimpián és azon túl

Az 1988-as szöuli Olimpia hatalmas élmény volt, meséli Anikó, aki olyan időben került ki a sportversenyek csúcsára, amikor talán először puhult az orosz és az amerikai fél politikai ellenségeskedése.

– Fantasztikus élmény volt! Négyen ültünk egy hajóban, és mindannyian ugyan azért a célért húztunk, minél előrébb kerülni a mezőnyben. Végül is nyolcadik helyezést sikerült „össze-lapátolni”. A következő versenyszemzonnak már úgy álltam neki, hogy még jobb szeretnék lenni, többet akarok kihozni magamból. Csapattársammal négy éven keresztül egy hajóban ülve harcoltuk ki magunknak a világbajnokságokon és a barcelonai Olimpián való

indulás jogát. Mindamelllett, hogy embert próbáló kemény munka volt, egyben kaland is, amelyre most sok év távlatából visszanezve is örömmel gondolok. A mindennapi edzések, versenyek, sikerek és bukások megtanítottak minket kitartóan dolgozni. Megtanultunk felelősséget vállalni magunkért, egymásért, a minket szolgáló eszközökről és a körülöttünk lévő természetért – elemzi a történeteket a volt sportoló.

A fiatal lánynak ebben az időben nagyon sok mindennel meg kellett küzdenie a sportéletben. A vidéki szorgalmas élet, a becsületesség, a valódi munkával szerzett elismerések olyan alapvető értékeket jelentettek számára, amelyek mind támogatták őt a sport világában.

– A '93-as világbajnokságon még indultam, de azt az évet már úgy versenyeztem végig, hogy tudtam: be fogom fejezni sportpályafutásomat – emlékezik vissza Anikó, aki akkor, 26 évesen azt érezte: a sok energiát, melyet addig

a sportba fektetett, szeretné más célokra fordítani. – Először edzőként dolgoztam, majd a természetgyógyászat felé vettem az irányt. Ma is ezen az úton haladok, ez tölti ki az életemet.

Sokat adott a sport

– Szívósabbá, kitartóbbá, küzdeni tudóbbá válik az ember az élet nehéz dolgaival szemben – mondja Anikó, amikor azt kérdezem, mit tudott profitálni a sportból a későbbi élete folyamán. A másik pedig, hogy a sport egy életminta, melyet át lehet adni a gyermekeinknek, unokáinknak, és hatással van a környezetünkre is. – Mozgásfejlesztéssel is foglalkozom, és egyik fontos célom átadni a mozgás szeretetét a gyerekeknek. Ahogy látom, nagyon nagy szükségük van rá a mai konzolvilágban. A fiatal korban elkezdett sport ugyanis nem kevesebb, mint egészségügyi befektetés. A mostani világban nehéz távol tartani gyermekeinket a rájuk leselkedő

veszélyektől, mint a drog, alkohol, dohányzás, internetfüggőség – a sport azonban erre is megfelelő alternatívát nyújt, hiszen előnyös fizikai hatások mellett lényeges érzelmi többletet is ad: növeli az önbizalmat, az elégedettség érzését, fejleszti a stressztűrő képességet. A közösséghez való tartozás pedig jótékony lelki hatással van a gyerekekre.

Tóparti élet

Anikó családjával ma is nagyon szeret a Velencei-tónál élni. S noha sok minden változott, ma sem élne máshol. – Ide köt minden – mondja. S mint amolyan igazi sportos család ennek a vidéknek a természet adta minden adottságát és lehetőségét kihasználják. – Rendszeresen biciklizünk a tó körül, melynek látványa mindig jó érzéssel tölt el minket. Télen a hegyekben futunk, nyáron a tavon evezünk, vagy úszunk. Csodálatos itt élni!

A Művészeti Népfőiskola Székesfehérvárra is megérkezett

Otthont épített a Balett Színháznak

A régi értékeket helyezte új alapokra a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola azzal, hogy egy elhanyagolt művelődési ház épületéből modern, a kortárs művészet számára szellemi műhelyt jelentő otthont varázsolt Székesfehérváron. A 2022-es évben tehát újabb helyszínt adhatott át a Népfőiskola: létrejött a Művészeti Népfőiskola Kulturális Központ Székesfehérvár.



A megújult épület mostanra részben a Székesfehérvári Balett Színház otthonává vált

Új otthonra lett a volt Vörösmarty Mihály Művelődési Ház épületében a Székesfehérvári Balett Színház. A Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola tematikus, művészeti népfőiskola, így alapvető célkitűzései között szerepel a kortárs művészetek, köztük az előadóművészetek támogatása.

A volt Vörösmarty Mihály Művelődési Ház 1934 óta adott helyet fontos közművelődési feladatot ellátó intézményeknek, szervezeteknek, és kínált sokszínű és tartalmas kulturális elfoglaltságot fiataloknak, időseknek egyaránt.

Működése azonban ellehetetlenült, főleg erősen leromlott állapota miatt, ezért egy idő óta üresen állt. A Népfőiskola pályázott, és támogatást nyert el arra a célra, hogy felújításával újra életet lehessen az épületbe, és olyan jelentős előadóművészeti társulat számára nyújtsanak állandó próbatermeket és irodákat, amely évek óta bizonyítja, hogy sikerrel és hűségesen szolgálja a térség kulturális fejlődését.

A Székesfehérvári Balett Színház működésével az a fontos cél valósult meg, hogy más megyei jogú városokhoz

folytatódik a kimondottan a balettszínház igényei szerint – nettó 210 millió forint támogatás és több mint 70 millió forint önerő biztosításával – felújított épületben.

A 2022-es év nyarán zajló megnyitón elhangzottakból szemezgettünk:

„Nagyon örülök annak, hogy ez az otthon most megszületett és a Balett Színháznak van már valós otthona itt Székesfehérváron. Külön szeretném mindezt megköszönni a Népfőiskolának, merthogy nélkülük nem ment volna. Hálás vagyok a város kulturális életéért, az intézmény és a fenntartó nevében is, hogy a Népfőiskolának megszületett ez az ötlete. Külön szeretném L. Simon László főigazgató úrnak megköszönni, hiszen ő hívott fel egyszer telefonon azzal, hogy a Népfőiskola sikeresen pályázott, és ezt a helyet is megkapja, bizonyos forrás rendelkezésre áll, hogy a felújítás megtörténjen – s mi lenne, ha ide részben a Balett Színház költözhetne be? A város igent mondott, elindult az egyeztetési folyamat, s túljutva a bürokrácián, a Balett Színház aláírta a bérleti szerződést. . . A város azzal tudott hozzájárulni ehhez a szerződéshez, hogy hat évre előre a bérleti díjat kifizette a színháznak.”

(Cser-Palkovics András, Székesfehérvár polgármestere)

Fotók: Kőmíves András

hasonlóan Székesfehérvárnak is lett saját, önálló táncszínháza, kortárs balett társulata. A népfőiskola számára Egerházi Attila Harangozó Gyula-díjas táncművész, koreográfus személye garancia arra, hogy az elismerésre méltó szakmai munka méltó körülmények között



Egerházi Attila a megnyitón – körbevezeti a támogatókat az épületen

„Láttam, hogy ez az épület mi mindenben ment keresztül. Nagy örömmel látom ezek után, hova érkezünk el. Köszönjük minden közreműködő partnerünknek, hogy ez bekövetkezhetett. Művészeti Népfőiskolánk – ahogy a neve is mondja –, tematikus népfőiskola, a művészet minden ágával foglalkozunk, így az előadóművészetekkel is. Így aztán valóban ideális volt ez az egymásra találás: a Balett Színház birtokba veheti az épületünket, és így elkezdődhet egy olyan együttműködés, ami még nagyon sokáig fog tartani, és aminek az egyik fontos eleme, hogy a Balett Színház használja az épület nagy részét, mi pedig egy kisebbet. Tervezünk egy vendéglátóhelyiséget kis kerthelyiséggel. Szeretnénk ide olyan programokat hozni, amelyek egyrészt a Balett Színház tevékenységét népszerűsítik, másrészt

pedig a Népfőiskolát és olyan művészeti ágakat, amelyek a fiatalokat is megszólítják. Az értékmérés és értéktérítés alapvető szempont ugyanis a munkánkban.”

(Rodics Eszter, a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola elnöke)

„Ez egy ötlettel indult, amelynek kézzel fogható eredménye ez az épület. A Népfőiskola a kezdetektől mellettünk állt a megvalósításban. A táncművészet nevében is mondhatom: nagyon nagy hálával tartozunk L. Simon Lászlónak. S ami nekem nagy boldogság, hogy itt komoly erők fogtak össze a városvezetéstől a Népfőiskoláig. Összeadták az erőiket, látták a nemes célt. . .”

(Egerházi Attila, a Székesfehérvári Balett Színház vezetője)



A fehérvári balett társulat Cser-Palkovics András, Székesfehérvár polgármestere (középen) társaságában

Megérkezett a várva várt Solére nagylemez

Írni, utazni, és jókat enni – ez **Szigeti Zsófia** dalszerző-énekes 2023-as vágya

Érzékeny művészlélek Sziget Zsófia, aki a Velencei-tótól indult, s egészen az amszterdami konzervatórium jazzének szakáig, majd a londoni Tileyard stúdióig jutott, 2022-re pedig mint 'Solére' is kiforrt önmagát. A fiatal énekesnő belső indíttatásairól, diagnózisáról és most megjelenő nagylemezéről is mesélt a Velencei-tó magazinnak.

– A Velencei-tótól indult az életed. Milyen hatások értek itt, mikor s hogyan jött az életedbe a zene?

– Székesfehérvári születési vagyok, így a Velencei-tó nagyon fontos szerepet játszott a gyerekkoromban. Ott tanultam meg úszni, kajakozni, vitorlázni és korcsolyázni is. Elég sportos családom van, így központi szerepet töltött be életünkben a víz.

– A világ számos pontján éltél már, sokfelé tanultál, koncerteztél. Azért visszatérsz-e ide?

– Sokszor megállok itt ősszel, illetve télen is. Valamiért nagyon romantikus számomra akkor látni a természetes vizeket, amikor 'off' szezon van. Természetesen nyáron is találkozom ott a családommal, és ilyenkor mindig visszatérnek a gyerekkori emlékek, érzések.

– Számos alkalommal olvashattunk, hallhattunk arról, hogy belső vívódásaid azok, amelyek időnként előre visznek, máskor lassítanak. Mennyiben hozott számodra fejlődést az, hogy mindig megfelelj, vagy ez inkább nehézséget okozott?

– Sok testvérem van, nagy a család, így a versengés nagyon hamar megjelent az életemben. Én vagyok a legkisebb, szóval mindig bizonyítanom kellett, hogy én is vagyok olyan életre való, mint a többiek. A farkastörvények nálunk egy

bevett szófordulat, aki gyorsabb, azé a falat. Ez sok mindent hozott magával, egyrészt a jég hátán is megélek, nagyon találekony vagyok és jó a megoldó képességem, másfelől viszont hozott egy szorongást is. Nagyon szigorú vagyok magammal, úgy érzem, sosem vagyok elég jó és ezen sokat kell dolgoznom, ugyanis ezek azok az állapotok, amik visszatartanak a fejlődésben.

– Nyilvánosságra hoztad, hogy Borderline tüneteid vannak. Milyen nehézségeket okozott ez neked és sikerült-e mederbe terelni a betegségedet?

– Pár évvel ezelőtt diagnosztizáltak Borderline személyiségzavarral. Egyfelől nagy megkönnyebbülés volt, mert megértettem sok dolog miattját, viszont elfogadni azt, hogy van velem valami, ami az egész életemet végigkíséri, és folyamatosan foglalkoznom kell vele, először nagyon megijesztett. Az állapotomnak „köszönhetően” önismeretre tettem szert, illetve a kommunikációs készségem rengeteget fejlődött. Sokszor érzem, hogy normálisabb vagyok, mint a társaim (nevet), de ha nem foglalkozom magammal, és nem adom meg a testemnek, amire szüksége van – sok pihenés és sport –, akkor nagyon könnyen megborul a stabilitásom, és ilyenkor depresszióra vagyok hajlamos. Ennek ellenére azt gondolom, hogy a kreativitásomban

nagy szerepet játszik, hogy picit más-ként élem meg a világot, mint a legtöbben.

– Milyen volt számodra a 2022-es nyár? Mi volt benne a legemlékezetesebb?

– A fesztiválszezon, a nagylemezen való munkálatok minden időmet lefoglalták és hatványozottan éreztem, ha esetleg túltoltam bármit. Megéreztem a fizikai határait, és sok olyan kapcsolatot iktattam ki az életemből, amelyekről csak ebben az állapotban tudott kiderülni, hogy toxikusak számomra. Olyan ez a szakmai kicsit, mint ha sportoló lennél, ha nincs alázat magad és a szakma felé, akkor bukta van.

– Novemberben jelent meg a nagylemezed. Mit lehet róla tudni, s hogy készülsz a következő évre?

– Ez a lemez életem egyik legfontosabb anyagát öleli fel. Annyi változáson mentem keresztül az elmúlt évben, és ezek mind ott vannak ezekben a dalokban. Sokat foglalkozom például a múltadással, persze ezen kívül a könnyedség is megjelenik majd az albumon. Akármennyire is melankolikus embernek tűnök ugyanis kívülről, nagyon tudom élvezni az életet, szerintem én nevetek a legtöbbet az ismerőseim közül. Becsapós ez is persze, de mára már nagyon őszintén élem meg a vidám

pillanatokat, ennek a visszhangját is hallani fogjátok már a lemezen. A következő évben szeretnék írni, írni, írni... utazni, sok jót enni és engedni, hogy jöjjenek a lehetőségek, és persze alig várom a koncertszezon is.

– Szövegeid, klipjeid közül melyik áll hozzád a legközelebb?

– A Másért című dalom az egyetlen, ami elsősorban nem a saját tapasztalataimra alapul, de alapvetően a saját megéléseim inspirálják a dalaimat. A hozzám legközelebb álló dal az IMA, amit majd a nagylemezen hallhattok, ami november 25-én debütál.

– Milyenek a karácsonyaid, szilvesztereid? Mit jelentenek számodra ezek az ünnepek?

– Imádom a karácsonyt! A családom számomra végtelenül fontos, nagyon közel állunk egymáshoz, és a velük töltött idő a legfontosabb számomra. Az ünnepek alatt vagyunk a legtöbbet együtt egész évben, és ahogy már említettem, nagyon nagy családom van, ami leginkább egy olasz utcából hangulatát hozza. Sokan azt hiszik nálam harsányabb ember nincs, pedig otthon én vagyok a leghalkabb... A szilvesztert nem szeretem, egyrészt szerintem nem is akkor van új év, számomra inkább a tavasz az, hiszen akkor éled újra a természet is.

Még ha nagyot is változott a világ...



Gulyás József, Velence első polgármestere múltból, jelenről

Velence első, a szabad önkormányzati választásokat követő polgármestere volt Gulyás József, aki azóta is a városra figyelő, de a közéletből már visszavonult lakos. Sok minden köszönhető neki iskolától kezdve templom átutak, járdák építéséig. A volt polgármester mesélt a Velencei-tó magazinnak az önkormányzatiság kezdeteiről, Velence változásáról és arról is, hogyan működtek együtt a környékbeli polgármesterek. De elárulta azt is, ma kik azok, akik bearanyozzák a mindennapjait.

— Ön Bodajkon született, s mielőtt várospolitikus lett, útépítő technikusként, a Székesfehérvári Közüti Igazgatóságon művezetőként és a kápolnásnyéki üzem-műmókség helyettes vezetőjeként is dolgozott. Hogy jött az életébe a politika, és hogyan került Velencére?

— 1966-ban a Jáky József Útépítő Technikum elvégzése majd a sorkatonai szolgálat letöltése után a székesfehérvári Közüti Igazgatóság kápolnásnyéki üzem-műmókségéhez kerültem, ahol — egyetlen munkahelyemként — 2010-ig, nyugdíjazásomig dolgoztam. 1970-ben költöztünk feleségemmel Velencére. Nagyszerű emberek segítettek pályafutásomat, akik megtanították az útfenntartás minden csínját-bínját, ahogy az élet iratlan szabályait is. Szeretettel és hálával gondolok rájuk. Mindig összetartó, kitűnő munkatársakkal dolgozhattam együtt; többek között Balsay Istvánnal, Székesfehérvár későbbi polgármesterével is, jó barátság alakult ki közöttünk, és a régi barátságot nem fogja a rozsdá, szoktuk mondogatni. Az 1990-es első szabad választások közéletével egyre több velencei ismerősöm biztatott, hogy független jelöltként induljak Velencén a polgármesteri tisztségért. Ekkor már két évtizede éltünk Velencén. Magam és szélesebb családom sem volt az állampárt tagja, így

pártonkívüli függetlenségem, vezetői tapasztalatom, a különböző intézményvezetőkkel való kapcsolat, helyismeretem és csapatban való gondolkodásom lehetett az oka annak, hogy alkalmasnak vélték e feladatra. A szabadság felvillanó, örömteli lehetősége mellett ekkoriban szélsőséges vélemények is elhangzottak a jövőre nézvést, és egyfajta bizonytalanságérzet is uralkodott az emberekben. A célom az volt, hogy a közös célok és értékek megfogalmazása után együttműködésen és igazi csapatmunkán alapuló, biztonságot nyújtó önkormányzatiság jöhessen létre, úgy, hogy az Velence fejlődését szolgálja mindenek felett. A velenceiek végül a választásokon nekem szavaztak bizalmat, s a polgármesteri tisztséget 1994-ig, társadalmi megbízatásban — tiszteletdíjas polgármesterként — töltöttem be.

— Velencére költözésekor milyen volt a település?

— Velencére kerülve nyugodt, szép környezet és sok barátságos ember fogadott. Természetesen nyaranta sok ezer pihenni-szórakozni vágyó ember érkezett a strandokra és persze a nyaralókba, pezsgett az élet, tele volt a Gödör nevű halászcárda, a Lidó, amely zenés vendéglőként működött, és a focicsapat mérkőzésein is kint volt a fél falu. Bence-

hegy akkor még leginkább pincéknek, prészázaknak adott otthont, és Velence-fürdőn is csak elvétve éltek állandó lakosok. Újtelep mai utcái közül is jónéhányat ekkor parcelláztak ki lakóingatlanok számára, és bizony a mi kertünk végében is még őzek és nyulak legelészték-ugrándoztak az 1970-es évek elején. A velenceiek helyben vagy a tó környékén dolgoztak, esetleg Fehérvárra ingáztak — a Budapestre ingázás még nem volt jellemző. Szeptembertől aztán elült a nyári nyüzsgés, és egy nyugodt, békés falu volt Velence, amelyet csak az különböztetett meg a többi, hasonló nagyságú magyarországi falutól, hogy páratlanul szép volt természeti környezete: a tó vizének változásai, a Velencei-hegység erdei, az akkor még létező nagy tóparti rétek látványa igazán megkapó volt.

— Akkor még egy közigazgatási terület alatt álltak a környező települések, s Velence egy nagyközségként volt ezeknek a része. Mennyiben volt jó vagy rossz ez a rendszer? Manapság lenne létjogosultsága hasonlónak?

— Velence nagyközség volt, vagyis a környékbeli települések egy része — Sukoró, Nadap és Kápolnásnyék — hozzá tartozott. 1990 után a nagy változás, amellyel szembe kellett nézni, és ame-

lyet meg kellett oldani, az volt, hogy e falvak leváltak Velencéről, és önálló önkormányzatokat alapítottak. Ez viszont együtt járt a nagyközség vagyonának megosztásával is, ekkor került például a tanuszodás nagy iskola Kápolnásnyékhez, Velencén pedig csak a második világháború előtt épült, két tantermes kisiskolák maradtak. Természetesen nem volt egyszerű ezeket a döntéseket meghozni, de úgy gondolom, a társközségek egykori polgármestereinek nevében is mondhatom, hogy végül sikerült egyeztetni az érdekeket. Ami pedig az önállóságot illeti: legyen csak önálló minden település ma is, hiszen a helyiek tudják a legjobban, mire van szükségük, és a helyi öntudat és az önrendelkezés joga mindig is fontos része egy közösség önértékelésének, összetartásának. De fontos látni, hogy a települési önkormányzatoknak képesnek kell lenniük arra is, hogy közösen, összefogva képviseljék a Velencei-tó és az itt élők érdekeit is.

— 2015-ben megkapta a Velencéért Emlékérmet, mint a város első polgármestere. 1990-ben, az első szabad önkormányzati választáskor került a közéletbe. Sok nehézség adódhatott akkor az önállóvá váló önkormányzatiság idején. Meg kellett küzdeni azzal, hogy addig egy kalapból finanszírozták

a környék projektjeit és azzal is, hogy megfelelő lehetőségeket teremtsenek a történelemre való emlékezésre. Miket emelne ki polgármestersége idejéből?

— Amit elsőként kiemelnék az az, hogy a társközségek közötti vagyonmegosztás olyan korrekt módon sikerült, hogy az önállóodó települések ekkor jobb viszonyba kerültek egymással, mint amikor még hivatalból össze voltak kapcsolva. Emellett az egész országot alapjaiban érintő, nagy gazdasági-társadalmi átalakulás idején, amikor még természetesen nem álltak rendelkezésre Európai Unió és egyéb források sem, számos infrastrukturális problémát kellett megoldanunk. Ezek mellett valóban fontosak voltak azok az intézkedések is, amelyek szimbolikus jelentőségűek voltak: a történelmi emlékezet megtartását, az elődök iránti tisztelet kifejezését, az egyházak és a civil szervezetek iránti megbecsülést, a nyilvánosságot, a sajtószabadságot kívánták elősegíteni. A demokráciát tanulni kell, és a nyílt és őszinte közélet megteremtése az egyik legfontosabb cél volt. Polgármesterségem négy éve alatt hat minisztert fogadhattam Velencén, s ez mind Velence fejlődése érdekében történt. Az 1990 és 1994 között megvalósított feladatok közül csak néhányat említve: Ófaluban négy tantermes, tornatermes iskola építése, Újtelepen új katolikus templom építésének elősegítése, a baptista imaház felépítésének támogatása, utak, járdák, parkolók építése. Sor került a falu központjában a Hősök Parkja kialakítására, kopjafák, emlékművek létesítésére — a mai napig ez az önkormányzati ünnepek fő színtere —, a katonatemető felújítására — nemzeti hovatartozásra való tekintet nélkül az idegen földben elesettek kegyeleti jogainak tiszteletben tartásával. Új fejlemény volt nemzeti ünnepeink méltó megünneplése az egyházakkal karöltve, Velence címerének és zászlájának megterveztetése, a közösségért kiemelkedő szerepet vállaló velenceiek kitüntetéseinak megalkotása, ingyenes, minden háztartásba eljutó helyi újság létrehozása, országos jelentőségű művészeti rendezvények, mint a Velencei Biennálé és sportesemények, akárcsak az Ultratriathlon befogadása, támogatása, a Bence-hegyi Orbán-napi ünnepségek kibővítése. Ez utóbbit, mint „az üdülő lakosság az őslakosság leghűbb

szövetségese” jelisével valósítottuk meg. Azt hiszem, nyugodtan elmondhatom: a rendszerváltás után Velence jó startot vett.

— Mit lát ön most — hiszen azóta is velencei lakos —, hogyan változott Velence?

— Nagyot változott a világ az elmúlt majdnem három évtizedben. . . Velence lakosságának létszáma ez idő alatt a duplájára nőtt, a település pedig tovább épült, szépült. Ami örömömre nem változott: amikor alkalmanként óvodába-iskolába viszem unokáimat, látom, hogy a gyerekeket ugyanolyan gondoskodó szeretet veszi körül, mint az én időmben. Büszke lehet mindenki, aki velenceinek mondhatja magát.

— A Velencei-tó környéki települések gyakorlatilag „összenőttek”, szinte szerves részei egymásnak. Miként vélekedik a környékről ma, akár a turizmusra, akár a gazdaságra gondolunk?

— Velencéről nem lehet a Velencei-tó figyelembevétele nélkül gondolkodni. A Velencei-tó kiemelt jelentőséggel bír, bármilyen kérdésről, tervezett fejlesztésről is legyen szó. Ezt mi a kezdetek

kor is így láttuk. A Velencei-tó környéki polgármesterek — Gárdonyban Bori Sándor, Kápolnásnyéken Somorai Béla, Nadapon Molnár István, Sukorón Molnár Ferenc, Pákozdon Hegedűs Sándor — erős szövetségben, összetartva képviseltük, jobbra eredményesen térségünket. Az 1990-es évek első felében például a maihoz hasonló vízhiány veszélyeztette a Velencei-tavat. Azonban a bajt időben észlelve, minden illetékes fórumot közösen megjárva, rengeteg tárgyalás után, a Velencei-tó vízpótlásának szükségességét elsőrendű fontosságú ügyként képviselve sikerült elérnünk, hogy meginduljon a vízpótlás, és a Velencei-tó ismét megszokott fényében tündököljön. Úgy gondolom tehát, minden gazdasági, turisztikai, infrastrukturális jellegű fejlesztésnek szem előtt kell tartania a köztét és a természet jogát is, mert bizony már hamar negatív következményekkel jár az, ha ezt figyelmen kívül hagyjuk. Tehát: hajrá, mostani polgármesterek! — mondhatnám biztatóan.

— Mi történt önnel a hivatali ideje letöltése után?

— 1994-től a törvényi szabályozás megváltozása miatt már csak főállású polgármesterként lehetett betölteni a településvezetői pozíciót, én pedig a szakmámat választottam, nem indultam újra a választásokon. Mivel társadalmi tisztségben láttam el polgármesteri feladatom, zökkenőmentesen folytattam tovább a munkám a kápolnásnyéki üzem-műmókségen. Munkámból kifolyólag is nyugdíjba vonulásomig tartottam a kapcsolatot a megye észak-keleti régiójába tartozó polgármesterekkel, és ha lehetett, segítettem is őket a települések közlekedési gondjainak leküzdésében.

— Manapság mivel tölti az idejét? — Idővel, az élet rendje szerint ketten maradtunk a velencei családi házban szeretett feleségemmel, akivel immár 52. éve élünk együtt. Napjainkat a négy unoka: Aliz, Lenke és Kitti kisasszonyok és Jakab úrfi aranyozzák be. Hobbiként a gyerekkorom óta folytatott postagalamb-versenyzést tartottam meg; és ez már így is marad, amíg a Teremtő megengedi.



Meglátogattuk Gulyás Józsefet otthonában — kezében „hobbija” és annak eredményei — Fotók: Kómiás András

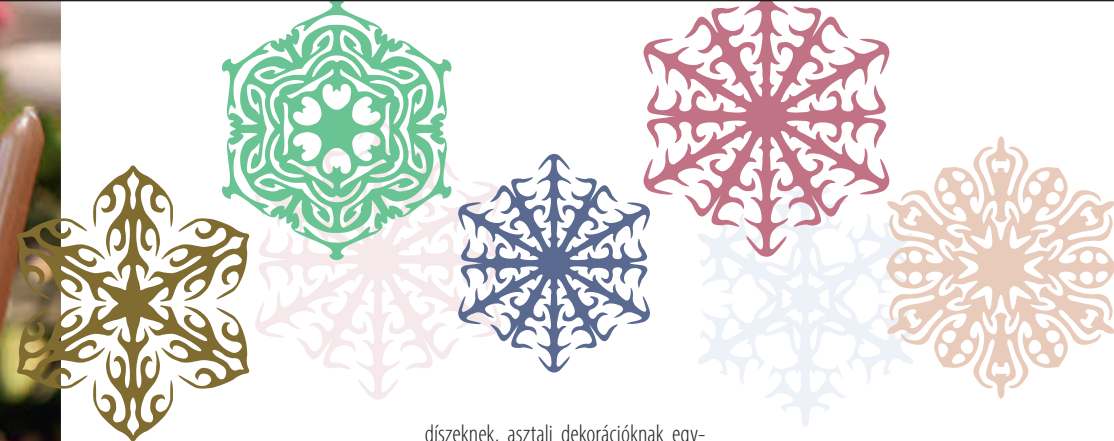


Természetesség és hagyomány a dekorációkban is



Miniatűr világok a fenyőkoszorúkon, hópamacsok, őzek, szarvasok, üveggömbök sokasága csillog és mesél az ünnepekről a gárdonyi Tavirózsa virágolt kreatív szakembereinek köszönhetően. A 2022-es karácsonyi szezonra a hagyományok és a természetesség jegyében készült Kovács Melinda.

Kovács Melindával Gárdonyban beszélgettünk, aki itt találta meg otthonát. – Fotók: Kőmíves András



és most is igyekszik kreativitással párosítani. Szakértő segítségével – munkatársával – készülnek minden szezonra, ünnepre, hogy a helyieknek a lehető legszebb dekorációkkal kedveskedhessenek.

– Aki bejön hozzánk, tudja, hogy nálunk kreatív dolgokat talál. A dicséret pedig mindig simogatja a lelkünket – árulja el Melinda, aki azt valósította meg virágüzletében, amit hiányolt a környéken. – Ha hiszel benne, van hited, akkor meg tudod csinálni – teszi hozzá. Igaz ez a karácsonyi készülődésre is, amelyre már nagyon készül Melinda is.

Természetes alapanyagokat, száraz növényeket, paszellszíneket – púdert és halványkéket – használ a hagyományos színek mellett. Kerámia tárgyak és fa fiókok teszik egyedivé a kínálatot és adnak kreatív ötletet a látogatóknak. Adventi koszorúknak, asztal és ajtó

díszeknek, asztali dekorációknak egyaránt tökéletes a fenyő, mint alapanyag –tudjuk meg. Melinda a „minimál díszítés” híve, szereti, ha a természetesség győzedelmeskedik.

De tudjuk, hogy a karácsonyi ünnepkörben van helye egy kis túlzásnak, gazdag díszítésnek, fénynek és színek-

nek egyaránt. A csillogó üveggömbök, kisállatok és harangok mellett éppen ezért apró kis életképek, városrészletek is megjelenhetnek a 2022-es ünnepi dekorációkban. A lehetőségeknek pedig ezúttal is csak a kreativitás szabhat határt!



Szanyi Alexandra, készülődés az ünnepekre – minden alkalmat megragadnak, hogy valami szépet készítsenek a Tavirózsaiban

Ma már nem csak ajtóra függesztett kopogtató vagy az adventi gyertya díszes ágyása az egyetlen, ami az ünnepvárás hétköznapi lakásdekorációs eleme lehet. A grincsfák és csillogó asztali kompozíciók világában képviseli a hagyományos és természetes vonalat a gárdonyi Tavirózsa virágolt. Vezetője, Kovács Melinda saját ízlésvilágát szeretné viszontlátni csodás virágai között is, nem titkolva, hogy azért igyekszik a különleges igényeket is figyelembe venni.

Melinda ugyanis 30 évnyi fodrászkodás után a virágokban és a dekorációkban találta meg ismét önmagát. Az alkotás – meséli a Velencei-tó magazinnak – élete fontos eleme, amelyet akkor is

Hamar érkezett a hírnév



A Velencei-tónál élő youtuber különleges performanszokkal vonza közönségét

Öt év alatt nyolcvan rapvideót készített Hamar Jani, akit megihlettek a mai magyar közélet neves szereplői, mozzanatai, mozgatórugói. De ki is ez az ember, aki Köllő Babettet, Korda Györgyöt és Győrfi Pált is megszólította már klipjeivel és akik boldogan meg is osztották azokat közösségi oldalaikon? Egy biztos: Velencén és a tókönyéken jól ismerik őt.

Fotók: S. Tóttó Rita/ Hamar János archívuma

– Velencei vagyok immáron 1974. február 23-a óta, azaz amióta megszülettem. Ide jártam óvodába, iskolába is. S egyszer csak úgy döntöttem, hogy meg kellene tanulni gitározni. Ezzel kezdődött életemben a zenélés. 1986 környékén megláttam ugyanis a testvérem gitárját, és megkérdeztem: hogyan lehet ezen megtanulni játszani? Mondták, hogy van itt nem messze egy idős tanár, Csernyi Vilmos, akinél jelentkeztem is. Fél év múlva azonban átnyergeltem az elektromos orgonára, dupla sorosra. In-

nen kezdődött a zene. Ekkor lehettem 12 éves. A Modern Talking nagy hatással volt rám. Iskolában nem árultam el senkinek, hogy zenélek, ám egyszer csak egy március 15-i ünnepségen kiderült, amikor felléptem. Jó élet következett ezután, mert volt egy tanárom, aki azt mondta, mindegy mit, csak csináljon valamit az ember! Amikor megtudta, hogy én zenélek, onnantól nem kellett például testnevelés órára járnom. Sajnos ez azóta is meglátszik rajtam – mondja nevetve.

Kis kitérővel elárulja, hogy idén nem volt ideje még biciklire sem pattanni, nem úgy, mint a korábbi években, amikor rendszeresen körbetekerte a tavat. Sok volt a munka, árulja el.

Szoba-festőként végzett, ez lett a munkája is. Közben megismerkedett a helyi zenei élet színével-javával, zenéltek is együtt egy ideig. 1997-ben saját lemezt készített, „csak úgy, hogy legyen”. Egy hosszabb szünet után 2008-ban megismerkedett egy lemezkiadó sráccal, Hargitai Gáborral, akivel Dolly Rollra készítettek mixeket. Ezután jöttek a 80-as évek retro sztárjai, Lian Ross, C. C. Catch, Patty Ryan és hasonlók. – Az ő lemezeikre készítettünk megamixeket. 2014-ben pedig úgy gondoltam, jó lenne színpadra menni. Meg is ismerkedtem egy sráccal, akivel megalapítottuk a Melody Marketet, de ő hamar feladta, ismét maradtam egyedül. Majd 2017-ben jött az Emlékgyár című számocská. Ez volt az első, amivel egyedül kiálltam. Ezt a számot a Velencei-tó ihlette, a nyár, a tópart környezete. Azóta készülnek folyamatosan a számok, kevés fellépéssel. A Butagyerek a tehetségkutatókkal kapcsolatos volt, a Győrfi Pálosat nagyon szerették az emberek. Találkoztam is vele egyszer Kápolnásnyéken, és kívülről fújta a szöveget. Néztam is nagyot! A Korda Gyuri bácsisat is imádták, ők maguk is kitétek az oldalukra. Köllő Babett a másik nagy kedvencem most, ő is kitétte az oldalára.

S hogy minek szánja ezeket a felvételeket? Üzenetnek, fricskának? – merül fel a kérdés, de a válasz nem egyértelmű: csak jönnek. De most épp nem jön – teszi hozzá. Sok munkát ad jelenleg az építőipar. Ajánlatokat, ötleteket azonban kap eleget – talán hamarosan megéri a következő téma is, melyre haraphat a nép.

S hogy minek szánja ezeket a felvételeket? Üzenetnek, fricskának? – merül fel a kérdés, de a válasz nem egyértelmű: csak jönnek. De most épp nem jön – teszi hozzá. Sok munkát ad jelenleg az építőipar. Ajánlatokat, ötleteket azonban kap eleget – talán hamarosan megéri a következő téma is, melyre haraphat a nép.



Futásból a kulturális helyi közéletbe

Fotók: S. Tóttó Rita, Gárday Balázs



Hornok Róbert a Velencei-tónál – ahol színésíti a kulturális palettát

A Velencei-tavi Futó Egyesülettel kezdődött minden. Hornok Róbert ezzel a még kiforratlan, gyakorlatilag koncepció nélküli tömörüléssel igyekezett tenni valamit a helyért, ahol él. Azóta már többen is vannak, akik hasonló értékrend mentén ugyanazt akarják: segítségükkel a térség kulturális palettájára új szín került.

Koncepció (nélkül)

– Úgy szoktam jellemezni a kezdeti egyesületet, hogy terv és koncepció nélkül működött – csak úgy. Nem tudtam, hogy néz ki egy egyesület, csak az volt a cél, hogy elinduljunk, és szervezeti formában működjünk. Az az egyesület közel 1 évig működött, szemétszedős futásokat szerveztünk. Az első „plogging”¹-on először húszan vettek

¹ angol kifejezés, a kocogás és a szemétszedés összekötésére vonatkozó tevékenységre használják

részt, a következőn negyvenen, majd nyolcvanan – tehát már kisebb tömeg gyűlt össze – emlékezik vissza a kezdetekre Hornok Róbert. A fiatalember akkor még csak annyit tudott, hogy valamit tenni szeretne. . .

Ám, mivel az a bizonyos kezdeti szervezet „csak” futóegyesület volt, korlátozottak voltak a forrásszerzési lehetőségeik – nem tudtak túl sok mindenre pályázni, és ez megnehezítette számos, további ötlet, elképzelés megvalósítását. Így bővült futás sporttá, majd kiegészült a kultúrával – végül



Böjte Csaba testvér előadása nagy siker volt 2022-ben

létrejött a Velencei-tavi Sportért és Kultúráért Egyesület.

– Sokkal több lehetőségünk lett ezáltal, s noha eddig nem voltunk még túl sikeresek a pályázatokon, de nem adjuk fel! Helyi pályázatokat nyertünk már, ami azért nagy dolog, és a kisebb sikereknek is nagyon örülünk – teszi hozzá.

Álmom, hogy a régiónak is

Róbert Békés megyéből, Körösladányból származik, tizennégy éve költözött Gárdonyba. – Rengeteget kaptam a térségtől, hálás vagyok azért, amit kaptam és azoknak, akiktől kaptam. Ezek az emberek és a térség „nem akart” nekem adni, hanem egyszerűen kaptam. Ezt szeretném visszaadni. Azt gondolom, azáltal adok vissza valamit, hogy olyan programokat szervezek, ami jó a térségnek és a térségben élőknek. Sőt, az az álmom, hogy nem csak a térségnek, hanem egyszer majd a régiónak is. Remélem, egyre nagyobbak leszünk, és egyre messzebb juthatunk el: tele vagyunk ötletekkel, tervekkel, hiszek magunk-

ban! Van néhány olyan egyesületi tag, akik ezt hasonlóképpen érzik. Olyan sok energiánk van, hogy akár még házakat is meg tudnánk így együtt mozdtítani – meséli erős tettvágyukról a fiatalember, aki, mint mondja, folyamatosan azon gondolkodik, milyen terveket, hogyan valósítsanak meg. Az eddigi eredményeik is előre mutatóak:

– Az egyesület legnagyobb vállalása a KultFészek rendezvénysorozat, ami a tapasztalatok szerint bevált, mondhatni, nagyon üt! Éger László barátommal, az egyesület tagjával együtt hoztuk létre ezt a projektet, mert arra gondoltunk, hogy olyan vendégeket hívunk Gárdonyba, akik még nem voltak, vagy már régen jártak nálunk, és országosan is ismert, elismert szakemberek, szaktekinvélyek. Az első vendégünk Dr. Nógrádi György volt. Nagyon izgultam a rendezvény előtt. . . A második programunkra a Védett Társadalom Alapítvány érkezett, majd pedig Rákay Philip volt a vendégünk. Az eddigi események a Nemzedékek Házában lelték otthonra, ám ezután Böjte Csaba testvér előadását már az

agárdi Csuka Csarnokban tartottuk, ahová 420 látogató érkezett. Ez rekord-látogatottságnak számított a KultFészek eddigi rövid történetében. Majd érkezett Dr. Csókay András, továbbá idén szeptemberben Dr. Almási Kitti klinikai szakpszichológus, novemberben pedig Pál Feri atyát várjuk.



Almási Kittire is sokan voltak kíváncsiak Gárdonyban



Almási Kittire is sokan voltak kíváncsiak Gárdonyban



Az egyesület kulturális tevékenységéért egyre többen tesznek – az idei évben sok nagy név érkezett hívásukra

A KultFészek három alprojektje

Erre a programra láthatóan nagy igény van a térségben. Éppen ezért a KultFészek is „osztódott”, azaz három alprojektre tagozódott: – A KultFészek Talk Show beszélgetős műsorokat tartalmaz. A KultFészek Road Show a Gárdonyon kívüli eseményekre utal, ám ez még csak terv szinten létezik. A KultFészek Educatio pedig októberben kezdődött a Gárdonyi Általános Iskolában. A KultFészek Educatio keretein belül oktató-prevenációs jellegű témákról tartanak interaktív előadásokat hiteles szakemberek, s szervezetek a fiataloknak, diákoknak: a közösségi média előnyeiről-hátrányairól, a csíny és a bűncselekmény közötti határvonalról jogi aspektusban, állatvédelemről és természetesen a fogyatékkal élő embertársaink elfogadásáról. Reményeink szerint ezzel a programmal több térségi iskolába is eljutunk majd. Az álmainkat tehát lassan, de biztosan megvalósítjuk!

SOSEM TUDHATOD, MILYEN VILÁGBA CSÖPPENSZ

Cseréld be bármelyik könyvedet valami
rendkívülire a gárdonyi Lapozóban!



Gárdony, Polgármesteri hivatal előtt,
Szabadság út 20-22.

bookline

bookline.hu/lapozo

HALÁSZ GEDEON ESEMÉNYKÖZPONT

A Velencei-tó térségének egyedülálló központja közel
1000 négyzetméteren várja céges és magán megrendelőit
a főváros vonzáskörzetében, Kápolnásnyéken.



HALÁSZ
GEDEON
KÖZPONT



KÉPZÉSEK



KONFERENCIÁK



RENDEZVÉNYEK

esemenykozpont.hu



[esemenykozpont](https://www.facebook.com/esemenykozpont)

+36204456556

rendezveny@esemenykozpont.hu

ES KÜVÖ a kastélyban

Csodálatos esküvői helyszín a Velencei-tó partján
Halász-kastély, Kápolnásnyék

- + *Lenyűgöző kastélyépület*
- + *Gyönyörű park*
- + *Árnyas fák*
- + *Elegáns, fedett terasz*
- + *Tökéletes fotók kulisszája*
- + *Egyedülálló hangulat*
- + *Felejthetetlen esküvő*



További részletekről szívesen tájékoztatjuk
a helyszínen vagy az alábbi elérhetőségeken:
Halász-kastély
Cím: 2475 Kápolnásnyék, Deák Ferenc u. 10.
Telefon: +36 21 292 0471
E-mail: info@halaszkastely.hu

Velence

Az Etyek-Budai borvidék
játékos kincse



MEGÚJULTAK A VENDÉGMÓLÓK

2022-ben befejezték a munkákat

A csónakkikötők vendégmólóinak felújítása volt a 2022-es esztendő egyik legnagyobb feladata a Velencei-tónál. A munkálatok a tervek szerint be is fejeződtek.

A közforgalmú hajóállomások korszerűsítésének és a hazai forrásnak köszönhetően a „*Velencei-tavi partfal komplex, fenntartható rehabilitációja*” projekt keretében a partfal rekonstrukció és öbölkezelési munkálatok mellett a csónakkikötők vendégmólóinak újjáépítése is megvalósulhat a Velencei-tónál. Jelentős és fontos fejlesztések ezek, melyek kapcsán Csonki István, a Dunántúli Vízügyi Igazgatóság igazgatója elmondta: az új vendégmólók kiépítése és telepítése a gárdonyi Vízügyi kikötő kivételével már az összes helyszínen megvalósult – kiviteli munka már csak itt zajlik.

Így tehát visszaépítették már a vendégmólókat a dinnyési MOHOSZ csónakkikötő, az agárdi Béke utcai kikötő, a VVSI 2. számú kikötő, a gárdonyi Határarki hajókikötő, az itteni Vízügyi kikötő, a velencei Cserje utcai kikötő, a Csontréti kikötő, valamint a Sukoró „0” szelvényű kikötő mellett.

– A kivitelezés ezeken a helyszíneken szükségszerű bontásokkal járt, mivel a kikötőmedencéből a mederkezelés előtt el kellett távolítani minden fizikai akadályt. A régi ven-

dégmólók elbontása, illetve a vendégmólókhoz kapcsolódó partfalak átépítése is megtörtént, és megvalósultak az öbölkezelési munkálatok is az eredeti terveknek megfelelően. A vendégmólók kiépítését úgy terveztük, hogy a tó aktuális vízállása nem befolyásolja a csónakok használatát, mivel a vendégmólók a vízfelszínen úsznak, a vízállást követik. A vízben úszó mólókat bejáró tagok kötik össze a partfallal. A csónakokba történő ki- és beszállás így minden vízállás mellett kényelmes és biztonságos, kellően széles tartományban biztosított – tudtuk meg, ahogy azt is: a kivitelező vállalkozó szerződése szerint a kikötők kivitelezési munkálatainak 2023 júniusáig kell megvalósulnia, azonban a munkák 2022 végéig maradéktalanul befejeződtek.

– Szándékaink szerint tehát a Velencei-tónál minden csónakkikötőt érintő beavatkozás 2022 év végéig lezárult, így 2023-ban már minden megújult kikötő használható lesz a horgászok és vízi sportot kedvelők számára – szolgált jó hírrel az igazgató.



HIRDETÉSI TARIFÁK

Érvényes: visszavonásig

FELÜLET	LISTAÁR (NETTÓ)
B2	450.000,- Ft
B3	450.000,- Ft
B4	1.500.000,- Ft
Belív 2/1	510.000,- Ft
Belív 1/1	280.000,- Ft
Belív 1/2 (álló)	140.000,- Ft
Belív 1/2 (fekvő)	140.000,- Ft
Belív 1/3 (álló)	90.000,- Ft
Belív 1/4	70.000,- Ft

FELÁRAK ÉS ENGEDMÉNYEK

SZÖVEGOLDALI FELÁR:	50%
SZPONZORÁLT SZERKESZTŐSÉGI TARTALOM:	50%
TECHNIKAI KÖLTSÉG:	15%

HELYFOGLALÁSI ÉS ANYAGLEADÁSI INFORMÁCIÓ

A kiadvány 20 ezer példányban jelenik meg. A kész anyagokat 15 Mb terjedelemben e-mailben, JPG, TIF vagy PDF formátumban, 300 dpi felbontásban, CMYK színbontásban, proof csatolásával tudjuk elfogadni.



VELENCEI-TÓ – Kulturális, idegenforgalmi, gasztronómiai, gazdasági magazin. Megjelenik évente kétszer, illetve tematikus számokkal alkalmanként. Felelős szerkesztő: S. Tóth Rita. Szerkesztőbizottság: L. Simon László (elnök), Rodics Eszter, Bárony Péter. Kiadja a Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány, 2475 Kápolnásnyék, Deák Ferenc utca 10., Telefon: +36 20 445-6556. www.velma.hu, e-mail: szerkesztoseg@velma.hu, Felelős kiadó: Dr. Kazai Viktor kuratóriumi elnök. Hirdetésfelvevél a szerkesztőség elérhetőségein lehetséges. Nyomdai munkák: mondAt Kft. (www.mondat.hu), Példányszám: 20.000, ISSN 2677-0504

MINDEN EGY HELYEN, A VELMA.HU WEBOLDALÁN

Kultúra
Gasztronómia
Idegenforgalom
Rövid hírek
Aktív



**2023-BAN
HÁZIGAZDA**



Pannon Egyetem
University of Pannonia



BULI

SZERELEM

FESZTIVÁL

VELENCEI-TŐ

CSAK SZABADON

**2023. MÁRCIUS 1-TŐL ELÉRHETŐ
A VELENCEI-TAVI LAKOSOKNAK SZÓLÓ
KEDVEZTMÉNYES NAPI- ÉS HETIJEKY*
AZ ÉV EGYETEMI BULIJÁRA, AZ EFOTT-RA!**

ÉRTÉKESÍTÉSI PONTOK:

**MENTA VIRÁG- ÉS AJÁNDÉKBOLT,
SUKORÓ**

RÁCZ RÓBERT

+36 20 229 8719

RACZROBERT93@GMAIL.COM

***VELENCEI-TŐ KÖRNYÉKI LAKOSNAK SZÁMÍT AZ A SZEMÉLY, AKI AZ ALÁBBI
TELEPÜLÉSEKRE SZÓLÓ LAKCÍMKÁRTYÁVAL RENDELKEZIK: VELENCE,
KÁPOLNÁSNYÉK, PÁZMÁND, SUKORÓ, NADAP, GÁRDONY, PÁKOZD.**

KIEMELT PARTNEREK:



univ ersum

